

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos poltt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, szeptember 20.

Német győzelmes döntés Párisnál. Királyunk a sebesültek között. Folytatják a szerb árulók kivégzését

Mai számunk főbb közleményei:

„Ma öröm magyarnak
lenni.“

**Hogyan harcolt Dankl had-
serege.**

**Az Aradi Közlöny zászlója
aradi harcosoknak.**

**Hiradás orosz fogságba ke-
rült tisztjeinkről.**

**A német vezérkar terve
sikerült.**

**Összevált a francia had-
sereg.**

**Hét orosz hadtest egy vé-
delmezett hid ellen.**

Harminchárom év után.

**Kis történetek a nagy há-
borúról.**

Hadseregünk veszteségei.

A mi zászlónk!

Arad, szeptember 19.

A háboru nemcsak azoknak adott szerepet és kötelességet, akik az ütközetek véres mezőin, az ágyutüz és a golyózapor viharában, lelkük minden elszántságával vetik magukat az ellenségre, hogy a győzelmet a nemzet jövődjé számára megszerezzék. Az övék a legnehezebb, a legveszedelmesebb, a legtöbb áldozattal járó és a legszentebb kötelesség. A tábornokoktól kezdve a tüzes, támadásokra sóvárgó közlegényekig mindannyian méltóak és érdemesek a tiszteletre, az elismerésre, a megbecsülésre. Az ő kezükben van a mi sorsunk: és mi nyugodtan bízunk azt az ő kemény, szívós kezeikre.

De kötelességet ró a háboru azokra is, akik nem állanak fegyverben. Kinek-kinek a maga módja szerint része lehet abban, hogy a háboru minél hamarabb hozza meg a teljes győzelmet és hogy az ország népe minél szilárdabban megrázkódtatások nélkül élje át a hadjárat nehéz időszakát.

A sajtónak kettős hivatása lett a háboru alatt. Az egyik: hogy büszke és boldog krónikása lehessen hadseregeink dicsőséges haditetteinek, csodálatos elszántsággal és kitartással vívott küzdelmének, ragyogó győzelmeinek, annak a minden nélkülözést, fáradságot és akadályt könnyen lebíró harcokésségnek, amelyet példálannak mondanak az ellenséges hadijelentések is. A másik: hogy a nemzet közvéleményét tolmácsolva, buzdító, lelkesítő szóval kísérje a hadba vonulók és a harcban levők útját; hogy kifejezést adjon annak a rajongásnak, amelylyel a nemzet érette küzdő és vérező fiait körülveszi; a hálás elismerésnek, amelylyel győzelmeiket fogadja és a megingathatatlan, erős hitnek, bizodalomnak, hogy

a mi hadseregünk küzdelmének végső eredménye az egész világot beragyogó teljes győzelem lehet.

Ezt a második hivatást eddig csak tollal és betűkkel töltöttük be, úgy, ahogy azt legjobb igyekezetünk engedte: úgy, ahogy azt a bennünket körül-hullámzó közhangulatból merítettük.

Most arra nyílt alkalom, hogy ennek a buzdításnak egyéb eszközét nyujsuk. Katonák, a mi fiaink közül valók, azzal a kéréssel fordultak hozzánk, hogy a csapattestük számára lobogót adjunk.

Az Aradi Közlöny boldog készséggel teljesítette a derék vitézeknek ezt a vágyát. Ma délután, ünnepi formák között adtuk át az Aradi Közlöny lobogóját, a háromszínű selymet, amely máttól fogva besorakozik a dicsőség jelvényei közé, abba a lobogó-erdőbe, amely alatt a magyar katonák legendás hőstettei, a bátorságnak kifogyhatatlan, igaz történetei teremnek.

Vigye magával ez a zászló a polgártársaknak, az itthon maradottaknak soha el nem apadó, testvéri szeretetét, ragaszkodását. A mikor már nagy távolságok választanak el bennünket ettől a zászlótól, a mi lelkünk érzései akkor is vele járnak. Katonáink, ha nehéz utakban, gyilkos tüzekben és a pihenők estéin rátekinetnek: gondoljanak az itthon maradottak imájára, a melyeket érettük, az ő győzelmeikért mondunk.

Védje meg a lobogó és a lobogóval küldött szeretet katonáinkat a veszedelmekben, a melyeknek szemébe néznek. Varázserő áradjon ki belőle, a mely segítse a küzdőket, a mikor tulerővel tör rájuk az ellenség. És a magyarok Istene engedje meg nekünk is, nekik is mielőbb megérni az ünne-

pet, a mikor a harcban járt, golyóktól járt, megviselt lobogóval a győzelem után visszajönnek a haza földjére, a szülőföldre!

Hadseregünk veszteségei.

12. veszteség lajstrom.

(Magyarázat a rövidítésekhez: a név után következik a rangfokozat, a csapat, az alosztály, a születési vagy illetőségi hely és év. Az adatok több helyen hiányoznak. A gyakrabban előforduló rövidítések: mh. = meghalt. sb. = megsebesült. fog. = hadifogoly. Lanwr. = Landwehr (osztrák honvéd), gy. e. = gyalogezred, száz. = század, tisz. = tartalékos, póttart. = póttartalékos, gyal. = gyalogos. A nem magyarországi legénységet — ha ez a származás biztosan ki van tüntetve — nem közöljük.)

Legénység:

(Folytatás.)

Kledron József gyal., 94. gy. e. 5. száz., Nieder-Lischna, 1884, sb. — Kiefer Simon tiz., 23. gy. e. 12. száz., Apatin, 1887, sb. — Kienl József szakv., 84. gy. e. 13. száz., Oberlaa, sb. — Kigyósi Imre gyal., 23. gy. e. 2. száz., Kadarkut, 1889, mh. — Kihm Mátyás gyal., 61. gy. e. 4. száz., Gyertyámos, 1888, sb. — Kilits Kosta gyal., 23. gy. e. 12. száz., Monostor, 1890, sb. — Király István gyal., 44. gy. e., Böhönye, sb. — Királyi Imre gyal., 38. gy. e. 5. száz., Kiskunhalas, 1890, sb. — Kirchof Emil gyal., 94. gy. e. 13. száz., sb. — Kirchner József gyal., 44. gy. e. 4. száz., Bonyhád, 1891, sb. — Kireta József gyal., 96. gy. e. 15. száz., sb. — Kirpal Henrik gyal., 94. gy. e. 9. száz., Neuland, 1882, sb. — Kirschner Alajos gyal., 94. gy. e. 13. száz., sb. — Kirschner Linhard szakv., 94. gy. e. 15. száz., Hlavic, 1887, sb. — Kirschner Wzl pött., 94. gy. e. 14. száz., Böhmischdorf, 1882, sb. — Kis József gyal., 44. gy. e. 10. száz., Nagykörpád, 1892, sb. — Kis László gyal., 51. gy. e., sb. — Kis László 51. gy. e., sb. — Kis István 32. gy. e. 2. száz., sb. — Kis Vazul gyal., 51. gy. e., sb. — Kis Vazul 51. gy. e., sb. — Kismaczkó Fedor gyal., 58. gy. e. 13. száz., Krylos, sb. — Kiss Balázs gyal., 38. gy. e. 2. száz., Lajosmizse, 1892, sb. — Kiss Ernő gyal., 46. gy. e. 9. száz., sb. — Kiss János pött., 32. gy. e. 12. száz., sb. — Kiss József gyal., 38. gy. e., sb. — Kiss József II. gyal., 32. gy. e. 14. száz., sb. — Kiss József M. gyal., 38. gy. e., sb. — Kiss Lajos gyal., 38. gy. e. 15. száz., Kiskunhalas, 1884, mh. — Kiss Pál II. gyal., 32. gy. e. 12. száz., Albertirsa, 1885, sb. — Kis István gyal., 38. gy. e., sb. — Kis-Tóth György tiz., 38. gy. e. 15. száz., Kiskőrös, 1884, mh. — Kitzler Antal gyal., 24. Lgye. 9. száz., sb. — Klaric Jovan gyal., 96. gy. e. 15. száz., mh. — Klaszovics Miklós gyal., 23. gy. e. gpog. Zombor, 1891, sb. — Klaus Ferenc gyal., 94. gy. e. 16. száz., sb. — Klausgraber Rezső pött., 94. gy. e. 7. száz., Reichenberg, 1891, sb. — Klayo Pál gyal., 23. gy. e. 6. száz., Bácskertes, 1883, sb. — Klein Márton őrv., 23. gy. e. 6. száz., Csatalja, 1892, sb. — Klein Miklós tiz., 23. gy. e. 1. száz., Baja, 1891, sb. — Kleinor Ferenc tiz., 23. gy. e. 2. száz., Bács-Szentiván, 1886, sb. — Kleman Tivadar tiz., 80. gy. e. 1. száz., Klimpel Henrik gyal., 94. gy. e. 15. száz., Niemes, 1885, sb. — Kloiber Antal tiz., 49. gy. e. 9. száz., Alt-Pölla, sb. — Kloiber József őrv., 49. gy. e. 9. száz., Allentsteig, mh. — Klucar Lukács kurtós, 87. gy. e. 15. száz., St.-Veit, sb. — Kluge Vinzenz 9. táb. tiz. e. 4. száz., Wildschütz, 1888, sb. — Knechtel Ferenc gyal., 94. gy. e. 13. száz., sb. — Knechtel Károly szakv., 94. gy. e. 1. száz., Wolfersdorf, 1888, sb. — Knoll János gyal., 24. Lgye. 9. száz., sb. — Knierlinger Rezső gyal., 84. gy. e. 14. száz., Wien, sb. — Kniesz Kristóf gyal., 38. gy. e., mh. — Knispel József tiz., 94. gy. e. 4. száz., Maifersdorf, 1890, sb. — Knob Ernő gyal., 32. gy. e. III. gpog., sb. — Knobloch Ferenc tiz., 94. gy. e. 3. száz., Reichstadt, 1891, sb. — Knobloch Gusztáv tart., 94. gy. e. 8. sz., Gr.-Merkthal, 1881, sb. — Knobloch József gyal., 94. gy. e. 16. száz., mh. — Knobloch Róbert gyal., 94. gy. e. 13. száz., sb. — Knobloch Rezső szakv., 94. gy. e. 2. száz., Neundorf, 1892, mh. — Knobloch Rezső egyév. önk., őrv. növ., 94. gy. e. 16. száz., mh. — Knobloch Vencel őrv.,

94. gy. e. 16. száz., mh. — Knobloch Vilmos gyal., 94. gy. e. 10. sz., Krombach, 1887, sb. — Knyul József gyal., 38. gy. e., sb. — Koboth János tiz., 84. gy. e. 15. száz., Erlach, sb. — Koch József szakv., 94. gy. e. 3. száz., Oberhaninchen, 1888, sb. — Koch István őrv., 23. gy. e. 10. száz., Bácsalmás, 1883, sb. — Kochberger József gyal., 49. gy. e. 9. száz., Hafnerbach, sb. — Kocholaty Henrik gyal., 94. gy. e. 16. száz., sb. — Koci János gyal., 94. gy. e. 5. száz., Bezno, 1884, sb. — Kocsis István tiz., 32. gy. e. 13. száz., sb. — Kocsis Tibérius gyal., 32. gy. e. 5. száz., Kispeszt, sb. — Koczor Arzen gyal., 64. gy. e. sb. — Koczor Mihály őrv., 23. gy. e. 10. száz., Koppányszántó, 1889, mh. — Kodre Tódor gyal., 5. gy. e. 8. száz., Bikszád, 1884, sb. — Köhler Antal őrv., 94. gy. e. 2. száz., Schönwald, 1881, sb. — Köhler Ferenc tiz., 94. gy. e. 2. száz., Drum, 1883, sb. — König József gyalog., 94. gy. e. 6. száz., Bullendorf, 1892, sb. — König Ottó gyal., 49. gy. e. 12. száz., Herzogenburg, sb. — Köpf János gyal., 84. gy. e. 15. száz., mh. — Köpfler Adám tiz., 23. gy. e. 5. száz., Kunbaja, 1888, sb. — Körmendy János pött., 72. gy. e. 6. száz., sb. — Körösi Adorján őrv., 23. gy. e. 5. száz., Jánoshalma, 1884, sb. — Körper János pött., 23. gy. e. 7. száz., Oszivác, 1891, sb. — Kószegi Márton tiz., 23. gy. e. 5. száz., Csonoplya, 1886, sb. — Kövesi István gyal., 23. gy. e. 7. száz., Rém, 1884, sb. — Kövesdi Mihály gyal., 23. gy. e. 10. száz., Rém, 1886, sb. — Kohl Alajos pött., 84. gy. e. 15. száz., Wien, sb. — Kohler Antal tiz., 94. gy. e. 16. száz., sb. — Kohn Ferdinánd dr., tiz., 94. gy. e. 11. száz., Unter-Weckelsdorf, 1887, mh. — Kokoska Ferenc őrv., 94. gy. e. 11. száz., Mastirovitz, 1891, sb. — Kokot Antal őrv., 96. gy. e. 13. száz., sb. — Kokot Balázs gyal., 87. gy. e. 14. száz., Türkonberg, 1886, sb. — Kolar Károly pött., 84. gy. e. 13. száz., Seefeld, sb. — Kolárik Ferenc gyal., 3. gy. e. 1. száz., sb. — Kolbe Ede gyal., 94. gy. e. 7. száz., Lusdorf, 1886, sb. — Kolcsar János gyal., 64. gy. e. sb. — Koleszari Gyula őrv., 23. gy. e. 6. száz., Gyöngyösmellék, 1891, sb. — Kolinsky János gyal., 94. gy. e. 6. száz., Bytouchov, 1891, sb. — Kollár Adám gyal., 23. gy. e. 1. száz., Jánoshalma, 1889, sb. — Kollár János gyal., 23. gy. e. 3. száz., sb. — Kollár Lajos gyal., 38. gy. e., sb. — Koller Péter gyal., 23. gy. e. 8. száz., Gara, 1886, sb. — Kolmann Sándor tiz., 84. gy. e. 15. száz., Wien, sb. — Koloc Károly gyal., 94. gy. e. 6. száz., Lhotitz, 1890, mh. — Kolompár Lőrinc gyal., 72. gy. e. 5. száz., sb. — Komadina Stanko tiz., 96. gy. e., sb. — Komlinovic Ivo őrv., 96. gy. e., gpog., sb. — Komlós Ferenc gyal., 38. gy. e. mh. — Komlósi István szakv., 23. gy. e. 12. száz., Bács-Szentiván, 1890, sb. — Konecny Ferenc gyal., 94. gy. e. 11. száz., Masow, 1892, sb. — Kopnoka László póttart., 94. gy. e. 5. száz., Masov, 1883, mh. — Konrad Emil őrv., 23. gy. e. 2. száz., sb. — Konrad Ferenc tiz., 23. gy. e. 4. száz., Apatin, 1883, sb. — Kontza Árpád gyal., 44. gy. e. 3. száz., Gamás, 1892, sb. — Konya László gyal., 38. gy. e. 5. száz., Nagykőrös, 1889, sb. — Kopal Ferdinánd őrv., 94. gy. e. 16. száz., sb. — Kopaniecki János gyal., 80. gy. e., gp. — Kopatsch Ferenc szakv., 84. gy. e. 15. száz., Wien, sb. — Korcsmáros Sándor (Krismar) őrv., 64. gy. e., mh. — Kordan Péter gyal., 51. gy. e., sb. — Kofen Alajos gyal., 87. gy. e. 16. száz., sb. — Kormos István gyal., 38. gy. e., sb. — Korom Lajos őrv., 38. gy. e. 8. száz., Pétermonostora, 1886, sb. — Kos Bertalan gyal., 87. gy. e. 16. száz., sb. — Kostanski János gyal., 58. gy. e. 15. száz., Maryampol, 1883, sb. — Kostolac Henrik gyal., 96. gy. e. 14. száz., sb. — Koszta Mihály gyal., 64. gy. e. sb. — Koszte Flórián gyal., 37. gy. e. 18. száz., Alsólugos, 1887, sb. — Kotrba Emil őrv., 94. gy. e. I. gpog. Schumburg, 1886, mh. — Kotró Márton gyal., 23. gy. e. 9. száz., Mélykut, 1892, sb. — Kovacic Jakab gyal., 87. gy. e. 14. száz., Kleinsontag, 1890, sb. — Kovacic János gyal., 87. gy. e. 16. száz., sb. — Kovács Ca. Ambrus szakv., 38. gy. e. 8. száz., Kalocsa, 1886, mh. — Kovács Antal 85. gy. e., Huszt, 1882, mh. — Kovács Imre tiz., 38. gy. e. 16. száz., Cegléd, 1891, mh. — Kovács Gábor gyal., 38. gy. e. 16. száz., Solt 1891, sb. — Kovács Gábor pött., 32. gy. e. 12. száz., Bugyi, 1889, sb. — Kovács György őrv., 50. gy. e. 5. száz., mh. — Kovács B. György gyal., 38. gy. e. 1.

száz., sb. — Kovács Gergely gyal., 51. gy. e., sb. — Kovács József gyal., 23. gy. e. 1. száz., Báté, 1891, sb. — Kovács József Géza gyal., 46. gy. e. 12. száz., sb. — Kovács Mátyás dobos, 32. gy. e. 1. száz., mh. — Kovács Z. Mihály gyal., 38. gy. e. 15. száz., Kecskemét, 1885, mh. — Kovács Mihály gyal., 23. gy. e. 11. száz., Bajmok, 1890, sb. — Kovács Mihály gyal., 23. gy. e. 13. száz., Mélykut, 1889, mh. — Kovács Mihály gyal., 23. gy. e. 12. száz., Bácsmonostor, 1884, sb. — Kovács István pött., 32. gy. e. 12. száz., sb. — Kovács István őrv., 38. gy. e. sb. — Kovács István dobos, 44. gy. e. 14. száz., Somogyhatvan, 1889, sb. — Kovács Zsigmond szakv., 51. gy. e., sb. — Kovacina Josip gyal., 96. gy. e. 15. száz., sb. — Kovácsv Fülöp gyal., 23. gy. e. 12. száz., Béreg, 1886, sb. — Kozak József pött., 94. gy. e. 11. száz., Tostky, 1888, sb. — Kozó János gyal., 38. gy. e. 1. száz., Prónayfalva, 1892, mh.

Kränker Ferenc gyal., 87. gy. e. 16. száz., mh. — Král József kurtós, 94. gy. e. 11. száz., Leskow, 1891, sb. — Krammer János pött., 49. gy. e. 9. száz., Stranzendorf, sb. — Kratzer Gusztáv őrv., 94. gy. e. 4. száz., Mildena, 1891, sb. — Kraus Ferenc gyal., 84. gy. e. 13. száz., Baumgarten, 1889, mh. — Krause Adolf gyal., 94. gy. e. 11. száz., Dessendorf, 1883, sb. — Krause Ferdinánd pött., 94. gy. e. 9. száz., Engelsdorf, 1886, sb. — Krause József gyal., 94. gy. e. 16. száz., mh. — Krause Rezső tiz., 94. gy. e. 11. száz., Klemensdorf, 1883, sb. — Kreibich József pött., 94. gy. e. 14. száz., Muzky, 1887, sb. — Kreipner János őrv., 4. gy. e. 16. száz., sb. — Kreisl Ferenc pött., 84. gy. e. 14. száz., Neunkirchen, sb. — Krejci József pött., 94. gy. e. 3. száz., Brezina, 1886, sb. — Krejci Vladimir gyal., 94. gy. e. 8. száz., Turnau, 1892, sb. — Krekács András pött., 22. gy. e. 2. száz., sb. — Krekó István tiz., 23. gy. e. III. gpog., Bezdán, 1889, sb. — Krem Antal gyal., 23. gy. e. 7. száz., Csatalja, 1892, mh. — Krem Márton tiz., 23. gy. e. III. gpog., Csatalja, 1889, sb. — Krenka Márton őrv., 32. gy. e. 2. száz., sb. — Kronyoczi István gyal., 32. gy. e. 13. száz., sb. — Kretschmer Emil tiz., 94. gy. e. 16. száz., sb. — Kretschmer Wilibald gyal., 94. gy. e. 16. száz., mh. — Kretsun Wolfgang gyal., 37. gy. e. 13. száz., Gyepüsölymos, 1890, sb. — Kretz József gyal., 23. gy. e. 3. száz., Monostorszeg, 1885, sb. — Kricki Lipót gyal., 49. gy. e. 9. száz., Karlstift, sb. — Kriegl Rudolf őrv., 84. gy. e. 16. száz., Wien, sb. — Kripta István pött., 68. gy. e. törzs, Törökszentmiklós, 1888, mh. — Kriatics Marko gyal., 52. gy. e. 6. száz., sb. — Krisán József őrv., 51. gy. e., mh. — Krischel Gyula őrv., 94. gy. e. 11. száz., Schönborn, 1883, sb. — Kristof György Elek gyal., 38. gy. e. 16. száz., Kiskunmajsa, 1888, mh. — Krizak János gyal., 49. gy. e. 9. száz., sb. — Krizsanka János gyal., 23. gy. e. 4. száz., Belezna, 1889, sb. — Krombholz Rezső gyal., 94. gy. e. 13. száz., sb. — Kropf József őrv., 49. gy. e. 10. száz., sb. — Krucek Lajos pött., 84. gy. e. 15. száz., Wien, sb. — Krünes Rikárd őrv., 94. gy. e. 4. száz., Eger, 1889, sb. — Krumpeck József gyal., 32. gy. e. 3. száz., Rákosliget, 1892, sb. — Krupa Fülöp őrv., 58. gy. e. 16. száz., Dolina, 1887, sb. — Krzan II. Ferenc tiz., 87. gy. e. 15. száz., Globoko, sb. — Kubelak József gyal., 51. gy. e. sb. — Kubik Ferenc gyal., 94. gy. e. 2. száz., Brotzen, 1885, sb. — Kubinsky János gyal., 72. gy. e. 5. száz., sb. — Kubiny Jakab gyal., 27. npfe. mh. — Kuczurszky Milivoj gyal., 23. gy. e. 3. száz., sb. — Kudibal Ferenc gyalogos, 94. gy. e. 14. száz., Lustenic, 1884, sb. — Kudibal János gyal., 94. gy. e. 5. száz., Nemeic, 1883, sb. — Kühlberger Károly gyal., 32. gy. e. 1. száz., sb.

Kuklis II. Ferenc gyal. 38. gy. e. 4. száz. Kiskunmajsa 1885. seb. — Kukumberg Ferenc pöttart. 72. gy. e. 6. száz. sb. — Kulicka Hubert szakaszv. 3. gy. e. 2. száz. sb. — Kulicsa Alajos őrv. 23. gy. e. 5. száz. Vaskút 1888. sb. — Kun István tizedes 51. gy. e. sb. — Kunik József póttart. 72. gy. e. 5. sz. sb. — Kuntzer József gyal. 23. gy. e. 12. száz. Bajmok 1884. sb. — Kunze Emil póttart. 94. gy. e. 14. száz. Zwickau 1888. sb. — Kunyk Imre póttart. 23. gy. e. 3. száz. sb. — Kupcsey Viktor dr. 66. tizedes 94. gy. e. 14. száz. Hosszúfalu 1888. mh. — Kutzer Ferenc gyal. 94. gy. e. 14. száz. sb. — Kuzsik gyal. 82. gy. e. sb. — Kyksa Ignác gyal. 94. gy. e. 13. sz. sb. — Kysela Károly

szakaszv. 94. gy. e. 4. sz. sb. — Kvapil János gyal. 94. gy. e. 14. száz. sb. — Kvapil Henrik pöttart. 94. gy. e. 16. sz. sb. — Kvaszamoska Gábor szakaszv. 38. gy. e. 2. száz. meghalt.

Laber Alajos őrv. 84. gy. e. 13. száz. sb. — Lachmann Károly tizedes 49. gy. e. 9. száz. sb. — Laczi Mihály gyal. 88. gy. e. sb. — Laczi István gyal. 23. gy. e. 1. sz. sb. — Laczkó János gyal. 61. gy. e. 4. száz. Magyaroserne 1893. sb. — Lacy Sándor gyal. 23. gy. e. 7. száz. Kisszállás 1892. sb. — Lander Lajos őrv. 37. gy. e. 13. száz. Csarnóháza 1890. sb. — Latorsch Jakab tizedes, 23. gy. e. I. géposzt. Oszivác 1887. sb. — Lagó Péter gyal. 72. gy. e. 6. száz. sb. — Lakatos Sándor gyal. 23. gy. e. 13. száz. Órszállás 1885. sb. — Lakatos Ferenc gyal. 32. gy. e. 2. száz. sb. — Lakatos György gyal. 38. gy. e. sb. — Lalic gyal. 80. gy. e. sb. — Lami Mihály pöttart. 32. gy. e. 12. száz. sb. — Lampert István gyal. 23. gy. e. 1. száz. Gombos 1889. mh. — Lang János gyal. 24. gy. e. 11. sz. sb. — Lang Márton gyal. 23. gy. e. 1. száz. Gádor 1890. sb. — Langer Ede gyal. 38. gy. e. sb. — Langer Ferenc őrv. 94. gy. e. 16. sz. sb. — Langharm János gyal. 32. gy. e. 13. száz. sb. — Lank József gyal. 94. gy. e. 13. száz. sb. — László János gyal. 38. gy. e. 2. száz. Kiskunfélegyháza 1894. mh. — Latin Márton gyal. 96. gy. e. 13. század, meghalt. — Laukó István gyal., 32. gy. e. 12. száz., (Nagytarcsa, 1885) sb. — Laurich Károly pött., 94. gy. e. 13. száz., sb. — Lansegger Ottó őrv., 4. gy. e. 16. száz., sb. — Lauterböck József gyal., 21. Ldvr. gy. e. 11. száz., sb. — L b János tiz., 32. gy. e. 14. száz., sb. — Leber Lipót gyal., 87. gy. e. 16. száz., mh. — Lefkovicz Lajos gyal., 38. gy. e. sb. — Lefkovicz gyal., 38. gy. e. 5. száz., sb. — Lehoczky István gyal., 38. gy. e. 7. száz., (Soltvadkert, 1886) sb. — Lahofszky József gyal., 38. gy. e. sb. — Lendvay Miklós gyal., 23. gy. e. 6. száz., (Szatymár, 1892) sb. — Lengyel Adalbert gyal., 44. gy. e. 15. száz., (Kaposvár) sb. — Lengyel Miklós tiz., 5. gy. e. 5. száz., (Szakallosfalva, 1891) sb. — Lenhart Ferenc gyal., 3. gy. e. 1. száz., (Nedakonitz, 1892) mh. — Lenkrosan Miklós gyal., 64. gy. e. sb. — Les János gyal., 87. gy. e. 16. száz., mh. — Lestár József gyal., 32. gy. e. 8. száz., sb. — Leszkovszky János szakaszvezető, 7. gy. e. 8. száz., sb. — Leszkovszky Péter gyal., 72. gy. e. 6. száz., sb. — Leszkus Péter tiz., 61. gy. e. mh. — Lévai Emil őrv., 32. gy. e. 13. száz., sb. — Lichtenecker István György egyéves önkéntes, őrv. növ., 94. gy. e. 10. száz., (Szabadka, 1892) sb. — Liebhich Zsigmond szakv., 94. gy. e. 15. száz., (1883) sb. — Lieboit Ferenc gyal., 94. gy. e. 1. száz., sb. — Ligeti Gyula pött., 23. gy. e. 5. száz., (Budapest, 1889) mh. — Lindner Alfréd gyal., 94. gy. e. 16. száz., mh. — Lingurar László gyal., 37. gy. e. 13. száz., (Nagybaród, 1883) sb. — Link József őrv., 87. gy. e. 16. száz., mh. — Linka János őrv., 94. gy. e. 13. száz., sb. — Linke Károly gyal., 94. gy. e. 4. száz., (Pankraz, 1884) mh. — Lipóczi Bálint gyal., 38. gy. e. (Solt, 1887) sb. — Linbanovic Iván pött., 96. gy. e., 13. száz. sb. — Lőze István tiz., 44. gy. e. III. gépkocsiosztag (Erdősokonya, 1887) mh. — Löffler Ferenc szakv., 94. gy. e., 8. száz., (Kunnersdorf, 1884) sb. — Löffler Ferenc szakv., 94. gy. e., 16. száz., sb. — Lőrincz István gyal., 51. gy. e., mh. — Loetz Ernő gyal., 84. gy. e. 16. száz., (Wien) megsebesült. — Lövi Zsigmond gyalogos, 32. gyalogezred, 3. század, (Pécel, 1885) megsebesült. — Loidolt Lipót gyal. 24. Ldvr. gy. e. 11. száz. sb. — Loncsarszky Pál gyal. 23. gy. e. 1. száz. (Csurog 1886.) mh. — Korbaoh István szakaszv. 23. gy. e. 3. száz. (Bereg 1885.) mh. — Lorencz Teofil gyal. 45. gy. e. 8. száz. mh. — Lori Antal gyal. 38. gy. e. 3. száz. (Hajos 1884.) sb. — Lottprein Mihály gyal. 6. gy. e. 1. száz. (Tiszalstvánfalva) sb. — Lovász Márton gyal. 23. gy. e. 7. száz. (Doroszló 1892.) sb. — Lukács János gyal. 44. gy. e. 15. száz. (Ságvár 1892.) sb. — Lukács Lajos egyéves önkéntes tizedes 38. gy. e. 5. száz. (Nyiregyháza 1892.) mh. — Lukács Pál gyal. 44. gy. e. 4. száz. (Dees 1886) sb. — Lukasek József tüzér 9. táb. tüz. ezr. 4. száz. sb. — Lukasiwicz János gyal. 80. gy. e. sb. — Lukasik Ferenc tizedes 3. gy. e. 1. század sb. — Lukes Fe-

renc pöttart. 88. gy. e. 3. száz. (Borek) sb. — Lukic Mihály tizedes 96. gy. e. 16. száz. sb. — Lukics Sava gyal. 23. gy. e. 5. száz. (Sztapár 1883.) sb. — Lukits János szakv. 23. gy. e. 9. száz. (Szona 1885.) sb. — Lukits Mátyás szakaszv. 23. gy. e. 9. száz. (Hercegszántó 1891.) sb. — Lux József Rezső pöttart. 94. gy. e. 2. száz. (Beradorf 1887.) meghalt.

Mach József gyal., 94. gy. e. 21. gépkocsiosztag (1892) sb. — Macsek Mihály őrv., 72. gy. e. 5. száz., sb. — Madarász Gyula tizedes, 37. gy. e. 16. száz., (Tenke, 1892) sb. — Mader Antal őrv., 84. gy. e. 15. száz., (Wien) sb. — Madoos János gyal., 38. gy. e. 4. száz., (Kecskamét, 1893) mh. — Magyar János dobos. 72. gy. e. 7. száz., sb. — Magyar Mihály pöttart., 23. gy. e. 6. száz., (Mélykut) sb. — Magyar István gyal., 44. gy. e. 4. gépkocsiosztag, (Nagyatád) sb. — Majdanyi Mihály gyal., 32. gy. e. 6. sz. sb. — Major Mihály gyal., 23. gy. e. 10. száz., (Kerény, 1887) sb. — Majerszky Márkusz gyal., 72. gy. e. 5. száz. sb. — Major Elek pöttart., 45. gy. e. 8. száz., mh. — Majoresok József gyal., 23. gy. e. 3. száz., (Bácskertes, 1885) sb. — Majos Péter gyal., 51. gy. e., mh. — Majstorovic Marko gyal., 96. gy. e. 16. száz., sb. — Makra János gyal., 46. gy. e. 12. száz., sb. — Malek Lajos őrv., 84. gy. e. 4. zászlóalj, törzs. (Wien, 1889) mh. — Malicsok Rezső szakaszv., 32. gy. e. 7. száz., sb. — Malik József gyal., 94. gy. e. 16. száz., sb. — Malik Miklós gyal., 72. gy. e. 6. száz. sb. — Maljarik János gyalogos, 72. gy. e. 5. század, sb. — Malusiyik Mihály gyal., 23. gy. e. 4. század, (Mélykut, 1888) sb. — Mandic Jozo gyal. 4. bhe. mh. — Mandl Rezső gyal. 49. gy. e. 10. száz. sb. — Mann József gyal. 23. gy. e. 12. száz. Eszék 1891. sb. — Manseder Ferenc őrv. 49. gy. e. 9. száz. Karlstetten mh. — Marek József gyal. 84. gy. e. 8. száz. Wien sb. — Mares György gyal. 64. gy. e. sb. — Mária Pál gyal. 44. gy. e. 11. száz. Karad 1891. sb. — Marina Vazul gyal. 51. gy. e. sb. — Marinio János gyal. 96. gy. e. 15. sz. sb. — Markotian Pál gyal. 64. gy. e. sb. — Markos Konstantin gyal. 23. gy. e. 3. száz. Zombor 1890. sb. — Marku Moiso gyal. 64. gy. e. sb. — Markuleczku Aurél őrv. 61. gy. e. 4. száz. Rakovica 1887. sb. — Markusz Jenő egyéves önk. 32. gy. e. 3. száz. Ocered 1889. sb. — Marod Jenő gyal. 23. gy. e. 8. száz. sb. — Maros János gyal. 23. gy. e. 5. száz. Bácskertes 1885. sb. — Marosán György gyal. 51. gy. e. sb. — Marosán István gyal. 38. gy. e. 1. sz. Kun-szentmiklós 1890. sb. — Marosán István gyal. 51. gyalogezred megsebesült. — Martinek Ferenc gyalogos 3. gyalogezred 2. száz. megseb. — Maruska Ferenc gyal., 94. gy. e. 1. száz., mh. — Marzan Ciril gyal., 13. gy. e. Karlovác, sb. — Mass Lázár gyal., 64. gy. e. sb. — Masarevics Vladimir gyal., 23. gy. e. 3. száz., Zombor, 1890, sb. — Massarovics Ferenc gyal., 72. gy. e. 6. száz., sb. — Massarovits József tizedes, 32. gy. e. 10. száz., sb. — Matarios Sándor gyal., 23. gy. e. 7. száz., Zombor, 1892, sb. — Matej Adám gyal., 64. gy. e. sb. — Mathesz Péter tizedes, 23. gy. e. 12. száz., Apatin, 1885, sb. — Matin Sándor pöttart., 23. gy. e. 3. száz., sb. — Matin Miklós gyal., 23. gy. e. 5. száz., Béreg, 1890, sb. — Matousek József pöttart., 94. gy. e. 13. száz., sb. — Matula András gyal., 32. gy. e. 8. száz., sb. — Matula János gyal., 3. gy. e. 2. száz., sb. — Matyas József gyal., 84. gy. e. 15. száz., Wien, sb. — Matyuczsa Sándor gyal., 37. gy. e. 14. száz., Kalugyez, 1887, mh. — Matzig Emil pöttart., 94. gy. e. 9. száz., sb. — Mauder Emil tizedes, 94. gy. e. 9. száz., Niemes, 1883, sb. — Maul József tizedes, 52. gy. e. 5. száz., sb. — Maurer János kurtós, 49. gy. e. 10. száz. sb. — Mayer János gyal., 23. gyalogezred 6. század, Órszállás, 1889, megseb. — Meandsija Milán tizedes 96. gy. e. mh. — Medacek József gyal. 94. gy. e. 2. száz. Libooh. 1888. sb. — Medgyesi Géza gyal. 38. gy. e. 6. száz. Budapest, 1892. sb. — Medgyesi Pál pöttart. 5. gy. e. 6. sz. Cenger, 1891. sb. — Meergans Rezső tisztiszolga 74. gy. e. 9. száz. sb. — Meichler István szakaszv. 23. gy. e. 14. száz. Baja, 1886. sb. — Meischl Lipót gyal. 4. gy. e. 16. száz. sb. — Meisl Adám gyal. 23. gy. e. 11. száz. Vaskut, 1886. sb. — Mellar János szakaszv. 38. gy. e. 16. száz. Cegléd 1891.

mh. — Mallas Albert egyéves önkéntes tizedes 23. gy. e. 8. száz. Baja, 1891. sb. — Men-cij Vilmos pöttart. 94. gy. e. 16. száz. sb. — Mencsó László gyal. 38. gy. e. 2. száz. Pest-szentlőrinc, 1892. sb. — Medrei Ignác gyal. 51. gy. e. sb. — Méreg István tizedes 23. gy. e. 10. száz. Belfürge, 1888. sb. — Margar János gyal. 6. gy. e. 4. száz. Paripás, 1886. sb. — Merkás György gyal. 5. gy. e. 7. száz. K6-várhosszafalu 1890. sb. — Mesarecz József gyal. 87. gy. e. I. géposzt. sb. — Mészáros Ferenc őrvezető 38. gy. e. sb. — Mészáros Mátyás gyal. 23. gy. e. 3. száz. Bácsalmás, 1890. sb. — Mészáros Mihály gyal. 38. gy. e. 2. száz. Nagykőrös, 1892. sb. — Mészáros István őrv. 23. gy. e. 5. száz. Gara, 1887, sb. — Mészáros István gyal., 32. gy. e. 8. száz., sb. — Metelka Ferenc egyéves önk. tiz., 49. gy. e. 9. száz., sb. — Metzinger Flórián gyal., 38. gy. e. 4. száz., Nemesnádudvar, 1884, sb. — Mezei Antal gyal., 51. gy. e. sb. — Michal Konrad pöttart., 94. gy. e. 13. száz., sb. — Micovillovich Tamás gyal., 87. gy. e. 16. száz., sb. — Mikovics Vendel gyal., 72. gy. e. 6. száz., sb. — Mikala Ferenc gyal., 3. gy. e. 1. száz., sb. — Mikes Károly gyal., 94. gy. e. 4. száz., Fried-stein, 1886. mh. — Mikola Ferenc gyal., 3. gy. e. 1. száz., sb. — Mikulik Pál gyal., 72. gy. e. 6. száz., sb. — Milacz József gyal., 72. gy. e. 6. száz., sb. — Milata Rezső gyal., 32. gy. e. 3. száz., Budapest, 1888. sb. — Milde Rezső gyal., 94. gy. e. 13. száz., sb. — Milics László gyal., 23. gy. e. 8. száz., Sztapár, 1882. sb. — Milkovics István tiz., 23. gy. e. 14. száz., Baj-mok, 1886, mh. — Milos György gyal., 46. gy. e. 12. száz., sb. — Milosev Pál gyal., 23. gy. e. 12. száz. Monostor, 1890, sb. — Milus András gyal., 38. gy. e. 2. száz., Cegléd, 1889 mh. — Minko János őrv., 32. gy. e. 12. száz., Pécel, 1889, sb. — Miolin Ferenc gyal., 84. gy. e. 14. száz., Wien, sb. — Misevic Jovan gyal., 96. gy. e. 15. száz., sb. — Miskolci Ferenc gyal., 23. gy. e. 7. száz., Mélykut, 1891, mh. — Mocnik András tizedes 87. gy. e. 16. száz. sb. — Mocz-Rézbán Miklós gyal. 37. gy. e. 13. száz. (Kománfalva 1886.) sb. — Moczár And-rás gyal. 38. gy. e. sb. — Moczár Imre gyal. 38. gy. e. 16. száz. (Kiskunfélegyháza 1891.) sb. — Módra Ambrus gyal. 38. gy. e. 16. száz. (Nagykőrös 1884.) mh. — Mőhwald Hartwig gyal. 94. gy. e. 13. száz. sb. — Mogany István őrvezető 32. gy. e. 11. száz. sb. — Mohácsi János tizedes 38. gy. e. sb. — Mojzes István gyal. 23. gy. e. 1. sz. (Baja 1892) sb. — Mol-nár József gyal. 23. gy. e. 6. száz. (Jánoshal-ma 1885.) sb. — Molnár Gábor gyal. 38. gy. e. 7. száz. (Dunavecse 1891.) sb. — Molnár György gyal. 44. gy. e. 15. száz. (Nagykonyi 1890) sb. — Molnár János gyal. 52. gy. e. 3. száz. sb. — Molnár József szakaszvezető 23. gy. e. 3. száz. (Szigetvár 1889.) sb. — Molnár Károly őrv-ezető 44. gy. e. 15. száz. (Götse 1890) sb. — Molnár Lajos gyal. 32. gy. e. 11. száz. sb. — Molnár Mihály gyal. 23. gy. e. 7. száz. (Mada-ras 1886.) mh. — Molnár István gyal. 44. gy. e. 14. száz. (Márza 1890.) sb. — Mondl Re-zső gyal. 49. gy. e. 10. száz. sb. — Mondry Rezső tizedes 3. gy. e. 1. száz. sb. — Moos Elek gyal. 51. gy. e. sb. — Morosi Márton gyal. 44. gy. e. 16. száz. (Némethegres 1885.) sb. — Morvai József gyal. 32. gy. e. 11. sz. sb. — Moskovics János gyalogos 23. gy. e. 14. száz. Szond, 1884. sb. — Moslovács Kálmán gyal., 52. gy. e. 9. száz., sb. — Moticka Ede tüzér, 9. táb. tüz. ezr. 3. száz., Horka, 1883. mh. — Moudry Rezső tizedes, 3. gy. e. 1. száz., sb. — Mózes Béla gyal., 38. gy. e. 15. száz., Izsák, 1892. mh. — Mozes Imre gyal., 23. gy. e. 1. száz., Szőcsény, 1892. sb. — Mozsárik István gyal., 38. gy. e., Kerekegyháza, 1885. sb. — Mrkova Mihály gyal., 23. gy. e., e. társ, Madaras, 1885. sb. — Mühl János szakv., 44. gy. e. 15. száz., Szekszárd, 1886. sb. — Müller József gyal., 38. gy. e. 15. század, Akasztó, 1890. mh. — Müller Mátyás tizedes, 23. gy. e. 12. száz., Bajmok, 1892. sb. — Müll-er Pál gyal., 23. gy. e. 12. száz., Gara, 1891. sb. — Müller Rezső pött., 94. gy. e. 16. száz., sb. — Muzsik Antal szakv., 38. gy. e. 8. száz., 1889. mh. — Muhr János gyal., 52. gy. e. 9. száz., mh. — Muity József szakv., 23. gy. e. 11. száz., Bácsbokod, 1891. mh. — Mujkos Jó-zsef gyal., 38. gy. e. mh. — Munkács Simon pött., 23. gy. e. 3. száz., sb. — Muntyán Elek gy., 64. gy. e. sb. — Muntyán János gy.,

64. gy. e. sb. — Muntján Tamás őrv., 64. gy. e. sb.
 Nabrich Ferenc gyal., 94. gy. e. 14. száz., (Götzdorf, 1891) sb. — Nagulov Simon pött., 23. gy. e. 8. száz., sb. — Nagy Sándor gyal., 23. gy. e. 13. száz., (Nemesmilitics, 1889) sb. — Nagy Sándor gyal., 31. gy. e. 6. száz., (Kecskemét 1885) sb. — Nagy András tiz., 23. gy. e., 11. száz., (Madaras, 1885) sb. — Nagy András eő. tiz., 33. gy. e. 2. száz. (Jászladány, 1890) sb. — Nagy András gyal., 23. gy. e. 14. száz., (Dávod, 1887) sb. — Nagy Antal pött., 32. gy. e. 8. száz., sb. — Nagy Ferenc gyal., 23. gy. e. 14. száz. (Bajnok, 1887) sb. — Nagy Ferenc gyal., 23. gy. e. 14. száz., (Simonmajor) mh. — Nagy Ferenc gyal., 72. gy. e. 6. száz., sb. — Nagy Gábor gyal., 38. gy. e. 16.

száz., (Kiskunfélegyháza, 1886) mh. — Nagy Lajos tiz., 38. gy. e. 6. század, (Apostag, 1885) sb. — Nagy Lajos tiz., 38. gy. e. 2. száz., (Kecskemét, 1889) sb. — Nagy Lajos István gyal., 96. gy. e. 5. száz., (Kecskemét, 1892) mh. — Nagy Mátyás gyal., 23. gy. e. 3. száz., (Szilágy, 1885) sb. — Nagy Mátyás tiz., 32. gy. e., 13. száz., sb. — Nagy I. Pál gyal., 38. gy. e. 8. száz., (Tiszaujfalú, 1888) mh. — Nagy István gyal., 32. gy. e., 3. száz., (Irsa, 1888) sb. — Nau András pött., 32. gy. e., 13. száz., sb. — Neckermann Jakab őrv., 84. gy. e. 16. száz., (Wien) sb. — Negrelly gyal., 32. gy. e. 15. száz., sb. — Negyedi Benő gyal., 38. gy. e. (Cegléd, 1884) mh.

(Folytatjuk.)

Híradás orosz fogságba került aradi tisztről.

— Jól bánnak vele az oroszok. —
 Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 19.

Olvassuk és halljuk, hogy egy hozzánk közelálló katonánk, ismerősünk, jóbarátunkról hetek óta nem érkezett hír. Tudjuk, hogy elment a hősi küzdelemben, várjuk, hogy írjon, adjon magáról életjelt, írja meg legalább, hogy megsebesült, tudjuk, hogy legalább nem esett el. Mert ennél a képzeletünkben csak egy retentőbb valami él: a hadifogság. Az az általános vélemény, hogy aki például orosz hadifogollyá válik, azt a harcóról egyenesen Szibéria valamelyik ölbányájának a fenekére transzportálják.

Ez a felfogás enyhült azáltal, hogy a közönség látja, mikép bánunk mi az ellenségeink soraiból elfogottakkal és abból következtetve feltételezhető, hogy az oroszok sem eszik meg elevenen a mi katonáinkat. Az igaz, hogy az oroszokról a hiteles tudósítások megállapítják, hogy amerre elvonulnak, ott pusztítanak, gyújtogatnak és rabolnak is, sőt épen most üligazságot a hallei haditörvényszék Martos orosz generális felett, aki még az ártatlan polgári lakosság kiirtására is adott parancsot, de, úgy látszik, hogy a hadifoglyokra vonatkozó hadijogi megállapodásokat respektálják. Levelet hozott Aradra a posta egy orosz hadifogságba jutott tiszt rokonságának és ebből az tünik ki, hogy az oroszok igen tisztességesen bánnak foglyuikkal.

A levél, amelyet Lingauer Albin, a Szöm-bathelyen megjelenő Vasvármegye című lap főszerkesztője küldött Aradra, a következőket írja a fogságba került tiszt rokonának, hogy az ismerősöket megnyugtassa:

„Kedves Barátom! Emberbaráti és bajtársi kötelességet teljesítek, kérem ebben segítséged. Bősbőben sebesülten fekszem a II. számú helyőrségi kórházban. Innen írom e sorokat. Egy csapataiban szolgáltam W. hadnaggyal. Augusztus 25-ike óta állandóan esatákban voltunk. Szeptember 2-án igen heves esatában négyszoros orosz tulerővel kerültünk szembe. Hajnaltól délután négy óráig vitézdül álltuk a harcot. W. csapata közvetlen szomszédja volt az én századomnak, úgy, hogy az ütközet alatt a lövészárkokból átüzengtünk és átkiáltunk egymáshoz. Délután súlyosan megsebesülvén, engem kivettek a harc vonalból, de ekkor már láttam, hogy az oldalról erős bekerítő csapat közeledik. Üzentem a sebesültvívővel, de amint később hallom, már késő volt. Este a kórházba jött egy századombeli baka, aki mesélte, hogy félórával távozásom után az oroszok bekerítették és elfogták a csapat egy részét, köztük W. és T. hadnagyokat. A hírt hozó legény maga is az elfogottak közt volt, de egy ügyes trükkel sikerült meglépnie. Elmondta, hogy igen tisztességesen bánnak velük az oroszok. Egy tiszt odajött, udvariasan elvette a fegyverüket és biztosította őket, hogy ne aggódjanak, mert uralásukban lesz részükhöz és semmi bántódásuk nem esik, hanem csupán Moszkvába és környékére ottani kaszárnyákban lesznek internálva a háború végéig. Kérdezték tőlük, nincsenek-e megsebesülve, nincsen-e szükségük orvosra? Miután pedig néhány legény könnyebb sebben volt, ezt az infanteristát, aki lengyelül beszélt, elfuttatták a közeli falubeli lengyel orvosért. Ez a baka így meglépett és így hozta hozzám a hírt. Aznap későn este a miénk újra visszaverték az oroszokat, nem lehetetlen tehát, hogy a foglyok kiszabadultak.”

Folytatódik a szerb hazaárulók kivégzése.

(Vakmerő támadás katonáink ellen. — Erélyes intézkedések.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 19.

A délvídeken folyik az ország közvéleményének helyesítésével találkozó tisztogatás. Az ellenséget összetörtük és visszakergettük a Szávan és most azokra a hazaárulóakra került a sor, akik azt hitték, hogy a szerbek betörése most már azt jelenti, hogy itt az ország ellenségei lettek az urak. Igen megnőtt a délvídeki szerbek szarva és vakmerően, nyíltan a hazájuk érdekei ellen merészelnék eselkedni. Lesújt rájuk a vaskéz és szétzuzza a megbomlott agyukat, melyekben a hazaárulás tervei születtek meg.

Az Aradi Közlöny már megemlékezett azokról a kivégzésekről, amelyeket a pétervárad katonai parancsnokság a tetteles hazaáruláson rajtakapott szerb polgárokra hajtatott végre és most a következőképp folytatja a hatóság a megtorlás munkáját:

A bácsmezei Felsőkablon az ottani szerbek megtámadták a községben időző és katonai célokra kocsikat rekviráló katonáinkat és hangosan kiabáltak:

— Ha kocsikra van szükségetek, menjetek magyar falvakba, ez Szerbia.

Katonáink a főcinkosokat hamarosan összefogdoszták és tetten ért hazaárulásról lévén szó, a főcinkosok közül kettőt: Markov Ninka és Markov Dusan felsőkaboli szerbket a vezénylő tiszt parancsára a község szélén nyomban agyonlőtték.

Ugyanez a sors jutott osztályrészül egy harcadiknak, — akinek a személyazonosságát nem sikerült megállapítani — aki hamis igazolvánnyal bujkált a nép között és izgatta azt a mi katonáink ellen.

Megittuk, hogy Jarak és Sasinoi szerb lakossága kómszolgálatot teljesített a szerb hadiregnek, valóságos kémirodát leploztek le az utóbbi faluban. Most arról értesülünk, hogy a röglőnitől bíróság közülük Iregen hetet kivégeztetett, a többi összes lakosságot pedig Eszékre internálta.

A botajnicaiak ellen, kik rablással vannak vádva, a legszigorubb katonai büntetés eljárás indult meg és a röglőnitől bíróság a pétervárad gyakorlatára már összeült.

Topolya, Hegyös, Bácsfeketehegy, Csánvör községek zsufolva vannak a szerb lakta falvakról internált szerb papokkal, jegyzőkkel, ügyvédekkel, orvosokkal, kereskedőkkel és földművelő parasztokkal. Tilos egyiküknek is vizsztatni saját községbe, katonai felügyelet alatt tartózkodni a Bácskában.

A legerősebb rendszabályokat fogantatják az egész Délvídeken, hogy a megbízhatatlan szerb elemeket a községekből el-

távolítsák és a nyugalmat továbbra is megőrizhessék.

Ujvidék város főkapitánya erős kézzel és erős akarattal őrködik a nyugalom fölött, a városból minden szerb nemzetiségű egyént, aki nem állandó ujvidéki lakos, kitiltott és karhatalommal eltávolított.

Szeptember 15-iki kolettal erélyes hangú hirdetményt boesájtott ki Payerle rendőrfőkapitány, amelynek teljes szövegét fontosságára való tekintettel ideiktatjuk:

87. rez. 1914.

HIRDETMEY.

Szerémmegyében a betört szerb hadi erő fogadására körül oly tömegesen fordultak elő hazaárulási esetek s egyes községek szerb lakossága oly gyalázatosan viselkedett magyar, német és horvát polgártársával szemben, hogy a hadvezetés a legerősebb megtorlást fogantatja.

A Jarak és Sasinoi községekben történtek miatt többeket a helyszínen lőttek agyon, 2600 egyén ellen pedig Iregen most folyik a statáriális eljárás.

Az Ópazua és környékén történtek miatt egy külön röglőnitől bíróság működik.

A bácsmezei Kablon ma szerbek megtámadták katonáinkat s ezért 2 merénylő a helyszínen lővetett agyon.

Mindozen okokból felkérem a józanul és hazafiasan gondolkodó szerb lakosokat, hogy a megbízhatatlan elemeket jelentse be hivatalomnál s ezzel segítse Ujvidék városának edlői nyugalomát továbbra is megőrizni.

Végezetül elrendelem, hogy minden szerb nemzetiségű egyén, aki nem állandó ujvidéki lakos, folyó hó 18-án reggel 8 óráig hagyja el a várost; a szállásokon tartózkodók 19 éig kötelesek eltávozni. Azokat, kiket a jelzett idő után itt találók, karhatalommal fogom a határra kísértetni.

Kivételesen méltánylandó esetekben (ipari s kereskedelmi alkalmazottak stb.) azok itt-tartózkodási engedélyt; az előzőleg kiadott engedélyk érvénytelenek.

Ujvidék, sz. kir. város rendőrfőkapitányi hivatala, 1914. évi szeptember hó 15-én.

Payerle s. k. főkapitány.

Ha azok a statáriális intézkedések nem térítik észre a szerb fanatikusokat, úgy nem marad más hátra, mint mindaddig folytatni a megtorlás munkáját, míg egyetlen hazaáruló lesz Magyarország területén.

„Ma öröm magyarnak lenni...”

(Levelek a montenegrói harc-
térről. — Ahol aradi katonák
küzdnek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 19.

A déli harctér eseményeit vonzóan írja le a mellékelt levelekben egy Aradról behívott hadnagy. Az illető az aradi jószágigazgatóság-
nak előkelő tisztviselője s nemcsak a város társadalmi életében játszott élénk szerepet, hanem tudományos, különösen politikai és szociológiai téren fejtett ki értékes működést. Az Aradi Közlönyben többször jelentek meg cikkei, amelyek nemcsak Aradon, de a fővárosban is élénk feltűnést keltettek szakavatottságuknál fogva.

— Szellemileg — mondja szeptember 5-én kelt feleségéhez írott levelében a harminckett évén felüli nem tényleges állományban levő hadnagy — nem más az egész, mint egy óriási pihenő a nagy hegyek között, pompás levegőben, a osorbai tó magasságában. Gyönyörű innen a panoráma, körül vagyunk véve 1600—1800 méteres hegyekkel, ellátunk a montenegrói határig — nyolc órai gyaloglás ide a hegyen keresztül — szikla szikla hátán, meredek sziklafalak, zúgó patakok, óriási erdők — ez Bosznia. A nép nagyon műveletlen és szegény, a kormány azonban csodákat művelt, a hidak, utak nagyszerűek. Persze legfőbb gondunk, hogy megyünk haza, de kötelességünknek becsülettel teszünk eleget, hidd meg, mindenki nyugodtan és mosolyogva megy tűzbe. Ennek a háborúnak a szüksége a lelkekben él. És hogy megbecsüljük, hogy lelkesednek a magyarért mindenütt! Hidd el, ma öröm magyarnak lenni.

Szeptember 11-én a következőket írta haza a jószágigazgatósági tisztviselő:

— Mi tétlenségre vagyunk kárhóztatva, veszély nincs, bár az események itt zajlanak körülöttünk s néha este látjuk is a távoli falvak égését. Ezt már meg is szoktuk. A háboru borzalmait csak messziről borzalmassak, mi már megszoktuk, a sebesült bakák nevetve tréfálkoznak. A fél montenegrói sereg sem volna elég, hogy nekünk itt a várban bármi kárt is tehessen. A szerb és montenegrói nép kutya fajzat, veszedelmesebb bármely ellenségénél. A mi katonáink úgy vadásszák őket, mint a nyulat. Itt semmi különös újság nincs, nap-nap mellett expedáljuk a foglyokat néha Aradra is.

Szeptember 12-én kelt a következő levél:

— Tegnap úgy volt, hogy bennünket is megtámadnak a montenegróiak, de ha ez meg is történik, mire e sorok kezeidhez kerülnek, már vissza is lesznek verve a kutyák. Mielőtt árthatnának, elnémitják őket kitűnő tüzeink.

Két nappal később a következő levél érkezett:

— Sok mindent irhatnék, csupa jó dolgot, de nem lehet. Az életünk pár napig elég mozgalmas volt, de most csend van. Sok az anyátlan, apátlan gyerek erre. Most már egész bizonyos, hogy a szerbek és montenegróiak lövegei botránnyosan rosszak. Tíz közül alig robban fel egy s az is olyan gyenge, hogy még a saját burkát is alig veti széjjel, szóval valódi prófunt. Jót neveltünk, amikor egy sofőrünk elmesélte, hogy hat ágyuból szórták rá a gépjére a lövegeket egy kilométer hosszú

uton és semmi baja se történt. Ne gondold, hogy a defenzíva csendet jelent. Dörögnek az ágyuk és ropognak a fegyverek minden vonalon, hül az ellenség halomszámra. Jaj annak a crnagornak, aki a kezünk közé kerül, mondhatom derék legénység és derék tisztikar! Ahol ágyu van, oda nem merészkedik ez a csorda, inkább éhesek, mint hősök. Különben idefenn a várban én s az én posztjaim nyugodtan nézünk le a völgyekre. Csak jöjjenek. Viszszamenni egy sem fog.

Az utolsó levél szeptember 14-én kelt.

— Most már egyáltalán nem szabad elhagynunk a várat egy percre se. Lehet, hogy egy pár napig nem kapsz levelet tőlem, mert már tegnap is rálőttek a póstára. Ha jönnek, egy nap alatt szétszórjuk őket az ágyukkal. Mire soraim kezembe jutnak, valószínűleg rendben van már minden. Hétfő és kedd a kritikus nap. A várunk még a legmodernebb ágyuknak is ellentáll s az ő ágyuk nem sokat érnek.

Az Aradi Közlöny zászlója aradi harcosoknak.

— Ünnepe a honvédhuszárlaktanya udvarán. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 19.

Az aradi honvédhuszárlaktanya hatalmas udvarán ma délután három órára hosszú tömött sorokban derék magyar katonák sorakoztak, hogy kemény, férfias és a harcok tüzeiben is megingathatatlan esküvel pecsételjék meg a királyhoz és hazához való hűségüket. A katonák ünnepélyes fogadalmát meghatározó és bensőséggel teljes ünnepi aktus követte: az aradi harcosoknak emlékül, a szűkebb hazára emlékeztetőül hatalmas nemzetiszínű lobogót nyújtott át az Aradi Közlöny szerkesztősége. A most felkészült és újból föleskellett vitézek sorai fölött három színének lelkesítő lengésével lobog ez a zászló, amely mezőjében az Aradi Közlöny betűit hordja, de amelyet ópen mi, akik a nyilvánosság előtt és számára dolgozunk, Arad minden polgára nevében és helyett adhattunk katonáink közébe.

Az Aradi Közlöny zászlójának az a története, hogy tegnap este több aradi altiszt kereste föl a szerkesztőséget azzal a kéréssel, hogy aradi emlékek legszivesebben vennének Arad polgárságától egy nemzetiszínű lobogót, amely messze távolban is emlékeztosse őket szeretett városukra. Ezt az emléket, ezt a zászlót szívhez szóló ünnep keretében vitte ki ma az Aradi Közlöny szerkesztősége a készen álló vitézeknek, amikhez a csapat parancsnoksága előzetesen hozzájárult.

Miután a Kossuth-utcai laktanyát katonai kórházzá rendezik be: a vásártéri uton levő honvéd lovassági laktanya tágas udvarán történt a legénység eskütétele. Az udvaron hosszú sorokban álltak föl a magyar katonák és kürtjelzés vezényelte őket imához. Majd elhangzottak az eskü lélekbemarkoló, szívből fakadó hangjai és a katonák esküje menydörögve szállt az ég felé, az egék urához. Az eskütétel után délután négy órakor történt meg az ünnepség másik része: a zászló átadása.

A honvéd lovassági laktanya vasrácsos ajtaja előtt százával szorongott a faluról bejött, katonafiát, férjét, testvérét látni kívánó asszonyosereg, ki könnyes szemmel, ki lelkesedve. Ábitatosan hallgatták végig az eskütételt és még áhítatosabban azt a lélekefelő jelenetet, amikor magyar nemzetiszínű zászlót lengtetett meg a magyar vitézek fölött.

Keményen, magukat kihuzva, feszes vigyázz állásban figyeltek a legények, amikor Schröder főhadnagy katonás tisztelgessel megadta a jelt a zászló-átadás ünnepének megkezdésére. Stauber József az Aradi Közlöny főszerkesztője födetlen fővel lépett a napbarnított arcú vitézek elé és ezekkel a szavakkal nyújtotta át a nemzeti lobogót, a mi zászlónkat.

— Vitéz magyar katonák! A harctérré induló vitéz csapat részéről azzal a kérelemmel fordultak az Aradi Közlönyhöz, hogy utraváló gyanánt juttassunk el önökhez egy nemzeti-

színű lobogót. Parancs volt nekünk ez a kórelem és elhoztuk nemzetünk szent jelvényét, hogy záloga legyen az önök kezében a mi nagy lelkesedésünknek, a mi odaadó szeretetünknek csapattestünk iránt s hirdetője ott a harctéren a királyhűségnek és a hazaszeretetének. Vigyék el ezt a zászlót oda, ahol vörvirágokból fonnak koszorút a magyar katonák homloka köré és amikor a harcmezőn végigcsokolja tekintetük a büszke lobogót, gyuljen lángra szívükben a költő szava:

Ha lehull a két kezünk is,
Ha mindnyájan elveszünk is,
Ha veszni kell, akkor nosza,
Mi vesszünk el, ne a haza.
Előre!

Induljanak dicősséggel, térjenek vissza győzelemmel!

Ebben a pillanatban kibomlott nyolcóról a büszke lobogó, amelynek fehér sávjában az a felírás áll:

Ha isten velünk: ki ellenünk!

Aradi harcosoknak

— az Aradi Közlöny.

Ujra tisztelgésre villant Schröder főhadnagy kivont kardja és rövid vezényszavára a csapat közepéről előlépett Gyulányi hadnagy, mint zászló-tiszt egy szakaszvezetővel a zászló-tartóval. Átvették a zászlót és a fiatal sáppadtarcu honvédtiszt — nincs két hete, hogy a ravaruskai harcokban srappeltól megsebesült és most még csak lábadozik, de már újra készen áll a hazáért, királyért — a fiatal honvédtiszt tisztelgésre emeli kardját és feszesen tér vissza a zászló-tartóval a sorba. A kürtő tisztelgésre fújt harsogó kürtjén: a legények szeme büszkén függött ott a zászlón.

— Csapatom nevében és a magam részéről is köszönöm a följajlott és át vett zászlót — szólt ezután Schröder főhadnagy — Ott, ahová a kötelesség szólít, mindent meg fogunk tenni, amit a király és a haza várhat tőlünk. Készek vagyunk örtük élni és ha kell meghalni. Eljen őfelsége a király!

A tömött sorokban magasba emelkedtek a kék sapkák, néhány hevesebb vérű katonának még a fegyverét is megcsóválta a feje fölött: így hangzott el a háromszorosan visszhangzó eljen az ősz uralkodóra. Schröder főhadnagy ismét magasra emelte villogó kardját:

— Eljen a haza! — kiáltotta.

Százsoros erővel zúgott vissza az éljenzés a legénység soraiból. A lelkesítő, meghatározó szép ünnep ezzel véget ért. Zászlónk, az Aradi Közlöny zászlója ott maradt a derék harcosoknál, akik szeretettel őrzik és mi még viszontlátjuk zászlónkat a büszkén, diadalmasan visszatérő derék aradi fiuknál!

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A színházi bérletek. A színházi bizottság — mint ismeretes — megengedte az aradi Nemzeti Színház személyzetének, hogy a színházban előadásokat tartson. A személyzet október harmadikán kezdi meg a színelőadások sorozatát és kétszántiz előadásra (70—A, 70—B, és 70—C) hirdet bérletet a régi árak mellett. Ma tették közre a bérleti hirdetést, amely így hangzik: A bérlet 3 részben fizetendő és pedig: az első a bérletjegy átvételkor, a második december hó első napján, a harmadik részlet február hó első napján. — A bérlet annak lejártáig fel nem bontható. A régi bérletkéreket, hogy jegyeiket 1914. évi szeptember 24-én déli 12 óráig átvenni sziveskedjenek, mert azontul jogaik megszűnésével az újabb bérletre jelentkezőknek fognak kiadni. A bérlet iránt intézkedni lehet folyó évi szeptember hó 19-től kezdve mindennap d. e. 10—12., d. u. 3—5 óráig Gonda László megbízottunknál a színházi pénztárnál, telefonon vagy levélileg is, ahol a színlapbérletek is előjegyezhetők. Színlap bérlet az egész időnyre hához hordva 4 korona. Színlap bérletet csak az igazgatóság nyugtájára kérik fizetni.

* A Vörös Kereszt Egyet hangversenye. A háború tartama alatt érvényesül a latin közmondás: „Inter arma silent Musae.“ (A fegyverzaj közt elhallgatnak a muzsák.) Képzőművészetek, zene, színpad mind elnémulnak s ha néha történik is valami, úgy ez is a jótékony jégében jöhet csak létre. Pesten a a színek erőszakkal operaház művészek és zenészek rendeztek nemrégiben szép anyagi eredménnyel a Vörös Kereszt javára hangversenyt. Az Aradi Vörös Kereszt, mely Vásárhelyi Janka elnöklétével mindent megtesz, hogy hivatását mentől jobban tölthesse be, most midőn a sebesültek száma Aradon már a második ezer felé jár, szintén az országazerte ismert aradi zenepártolást veszi igénybe, mikor a jelenleg épen szülővárosunkban tartózkodó két aradi művész, Vas Sándor és Talmányi Emil közreműködésével jövő vasárnap népszerű árakkal hangversenyt rendez a kulturpalotában. Vas Sándor a szongoránál és Talmányi Emil a hegedűn nem egyszer aratott már Aradon is zajos tapsokat a normális magas árak mellett is zsúfolt hangversenyteremben. Ezuttal, mint más európai nevű kollégáik, a jótékony cél szolgálatába állva, együtt fognak hangversenyezni mielőtt Lipcsébe, illetve Berlinbe, állandó tartózkodási helyükre visszamennének. Jegyek 4—1 korona árban kaphatók Schorhág H. és fia cégnél (Andrássy-tér 14. szán)

* Magyar győzelmek. Amikor egy-egy győzelemnek a híre vészük, égünk a vágytól, hogy a részleteket is megismerjük, mert a szűkszavú tudósítások korántsem számolnak be hőseinknek bátor küzdelméről olyan részletesen, amint az megtörtént. Ezekről a nagy hősiességekről, diadalokról szól a most megjelenő „Viharháború 1914“, amely hetenként egyszer 82 oldalas füzetekben, 10—15 gyönyörű képpel illusztrálva, számol be az eseményekről a világ-háború keletkezésének idejétől. A rendkívül csinos kiállítású füzet ára 30 fillér és annak árusítása kitűnő kereseti forrást biztosít azoknak, akik a jelen nehéz viszonyok között anyagi helyzetükön segíteni akarnak. Egyes példányok városunk könyvkereskedéseiben kaphatók. Felvilágosításért lehet fordulni Röttig Gusztáv és Via céghez Sopronban.

* Új műsor az Apollóban. Vasárnap új műsort mutat be az Apolló színház. Csupa eredeti s érdekes képekből áll az új program, amelynek fénypontja egy nagyszabású amerikai dráma.

* A parasztnábob. (Nagy vigjáték sláger az Urániában.) A szegény ember, ki nagyon szűkös keresetéből él a tartja fenn családját, váratlanul nagy örökséghez jut. Ez a tárgya annak a pompás vigjátéknak, melyet ma mutat be az Uránia-színház, ragyogó humorral, színes képekben mutatva be régi ismerősünknek, a derék Pillangó urnak nagy szerencsésjét. Pillangó felölti ünnepi ruháját és barátjával együtt Párisba megy az örökség átvételére. Óriási összeg pénzen kívül egy nagy palotát is örökölt, melynek bérletét már régen nem fizettek bért és Pillangó ur máris háziurnak örvén magát, elmegy, hogy kitagya őket. A bárók meghívják magukhoz, ebédre is ott tartják. Ez az ebéd rendkívül mulatságos. Ahogyan szaporodnak a fogások, úgy nő Pillangó ur jókedve és a báró felhasználja az alkalmat a háziur megfőzésére.

* Eredeti harctéri felvételek az Urániában. A hadügyminiszterium részére készült hiteles felvételek már ma láthatók.

* Az európai háború mozifelvételai az Apollóban. Azok az izgalmas tudósítások, amelyek megfeszült idegekkel várunk, kedden megelevenednek az Apolló-színház vászonlapján. A közös hadügyminiszter engedélyével operatőrök utaztak a harcsterrekre s ezer személy között vették fel filmjeikre a történelmi eseményeket. Nem csodálatra méltó a technikának az a fejlettsége, hogy például Lüttich ostromát és bevételét, amely a haditörténelemnek egyik legkimagaslóbb eseménye, néhány hét múlva végignézzhetjük a moziban eredeti felvételek nyomán? Szó sincs róla, óriási áldozatba kerül egy-egy ilyen klasszikus filmnek a megszerzése, de az Apolló-színház igazgatója nem riadt vissza attól, mert tudatában volt annak, hogy a publikum méltányolni fogja a háborús felvételek jelentőségét. Megállapítható, hogy a közönség körében máris óriási érdeklődés ébredt a keddi premier iránt.

* „Shylock, a krakkói bankár“ közkívátra legközelebb az Urániában.

Győzött a német hadsereg a franciákon.

— Rendetlenül vonulnak vissza a franciák. — A Maas és Oise között a német az ur. — A német vezérkar diadalmas haditerve.

— Távirati tudósítás: —

Bécs—Berlin, szeptember 17.

A kedvező döntés ma már kétségtelen, jelenti a német nagyvezérkar azokról a napok óta tartó harcokról, amelyeknek véres és ágyumenyörgéses karélya Páriszt öleli körül. A német nagyvezérkar szava súlyos és többit mond, mint bármely harsogó riadója a győzelemnek. Utolsó erőfeszítését tette a francia hadvezetőség

és így a csapás, amelyet reáérték a németek, kell, hogy a végső legyen. De a németek Marne-menti győzelme nemcsak katonai esemény, hanem egy nagyfotosságu politikai aktus is, mert a francia nemzet nem fogja megbocsájtani a köztársaság elnökének a megelőző vereséget.

A döntő győzelem kezdetén.

Berlin. A német hadsereg jobbszárnyának contrain, mely az utóbbi napokban erősítéseket kapott, előnyomulóban van. A németek a Maas és Oise közti területet teljesen uralják. A német jobbszárny a franciákat erőlyosen délnék szorítja. Verdun eredményesen bombázzuk, a német mozsarak fényes eredménnyel működnek. Utjaikról visszatért német aviatikusok szerint a visszavonuló franciáknál nagy a rendtelenség. A német vezérkar terve teljesen sikerült, mert a kedvező döntés ma már kétségtelen. A Vogezyölgyekben levő kis francia csapatokat szüntelenül hátraszorítják az ott harcoló német erők.

Berlin, szeptember 19. Az Oise és Maas között dúló óriási csatában a német hadsereg döntő fölényhez jutott. Valamennyi francia támadást erőlyosen visszavertek és most üldözik az ellenséget. A rossz időjárás miatt az operációk nem haladnak oly gyorsan, mint különben haladtak volna. De még így is már csak órák kérdése, hogy az összeomlóban lévő francia hadsereg teljesen harcoképtelenné váljon.

Az elzászi harcok.

Berlin, szeptember 19. A Neue Mühlhauser Zeitung írja: Az utóbbi napokban hoves harcokat vívtak a német csapatok a franciákkal Thann, Gebweiler és Sulz mellett. Sulz és Gebweiler városokat kiürítették a franciák. A bübli gyárat, amelyet az ellenség megszállva tartott, összelőtték. A franciák Felső-Elzászban mindenfelé hátrálnak. Beifortban, mint a fogoly franciák mondják, már nagyon fogytán van az élelmiszer.

Párisban mit sem tudnak.

Róma, szeptember 19. Páris közönségét ideérkező hírek szerint még mindig nem tájékoztatták a valódi helyzetről. Eddig nem köztölték a lakossággal, hogy Laon és Reims elesett. (Bud. Tud.)

Genf, szeptember 19. Lyoni lapok közlik, hogy Delcassé meghívta a klerikálisok vezérét, De Muno grófot, lépjen be tárcá nélkül a minisztériumba. A lapok azzal kommentálják ezt a hírt, hogy Delcassé a klerikális Franciaországot meg akarja nyerni a köztársaság ügyének. (N. T. H.)

Berlin, szeptember 19. Stockholmi távirat megerősíti a svéd kereskedelmi köröknek azt a híret, hogy a francia pénzügyi körök elvesztették fejüket. Francia cégek a legátgősebb kérdésekre sem válaszolnak és a francia bankok semmit sem fizetnek ki, még a semleges külföldön lakó honfitársainknak sem. (Bud. Tud.)

Mozifelvétellel cáfolják meg a francia hazugságokat.

Berlin, szeptember 19. A német hadvezetőség mindenképen azon van, hogy a semleges államok közvéleményét, különösen az amerikai Egyesült-Államokét, híven tájékoztassa a háborús események felől és az angol-francia hirtelenség hazugságait leplelje. E célra legújabbán a mozgóképipar szolgálatait veszi igénybe. A két legnagyobb berlini filmgyárnak engedelmet adott, hogy harctéri és háborús felvételeket eszközöljön. A legelső film már el is készült. Ez Löwen belgiumi várost mutatja be, már a német uralom alatt. Ezzel a filmmel azt a hirtelenséget cáfolja meg, mintha Löwent a németek elpusztították volna.

Mivel a külföld a 42 centiméteres mozsarak jelzését is tagadja, két ilyen mozsárágyu elsütését a mozgóképen örökítették meg, ami meglehetősen költséges cáfolat, hiszen egyetlen lövés 36.000 márkába került. Mozgóképre kerül a hadifoglyok valamennyi tábora is, valamint az ellenséges dum-dum lövegek okozta sérülések operációja. E filmek elsősorban Észak-Amerika nagyobb városaiban kerülnek bemutatásra.

Harminchárom év után.

— Az aradi cukorgyáros és az ötvenhárom esztendő rezervista. —

Arad, szeptember 19.

Hogy a háboru mennyire összekeveri az embereket, annak a legérdekesebb és legsodálatsabb találkozások, viszontlátások a bizonyosága. Ilyen esett meg a napokban Weisz Márk aradi cukorgyárossal, amely érdemes arra, hogy följegyeztessék a mai idők epizódjai között.

Weisz Márk Budapestről jött haza, ahol egyébként abban járt, hogy orosz hadifogságba jutott fia, Weisz Károly tartalékos huszárhadnaggyal a levélbeli érintkezés módját keresse. A vonaton hazajöve, benézett egy másod osztályu szakaszba, ahol aradi ismerősöket talált.

Az aradi ismerősökön kívül a kocsiban volt egy szakaszvezető, akinek külseje a harcútról jövő, megviselt emberre vallott. A szóbaelegyedés az ilyenekkel hamarabb megy, mint az egyéb vasuti ismerkedés.

A szakaszvezető elmondja, hogy megsebesült. Az oroszokkal vívott ütközetek egyike alatt a lábán kapott egy golyót. Két hétig feküdt, de most már jobban van és hazautazik fiához.

Weisz Márknak is, meg a többi utasnak fölűnt a szakaszvezetőnek egészen őszbe kapott haja.

— Hogy került maga a háboruba? Nem lenne több negyven esztendősnél.

— Bizony több vagyok. Én tizenhárom évvel vagyok több: ötvenhárom éves.

— Mikor szolgált?

— Nyolcvanegyben, odalenn Boszniában.

Erre Weisz Márk, aki különben is erősen nézte a szakaszvezető hajtokáját, különös figyelemmel fordult feléje.

— Melyik ezrednél?

Megmondta a számát.

— Váj si a mare? — Kérdezi mosolyogva a gyáros.

— Annál, annál! Az ezredben szolgált román bakák így ejtették ki az ezred tulajdonosának, Prinz Sachsen-Weimarnak nehéz nevét.

— Hát azután emlékszik rá, kik voltak akkor a tiszték?

— Hogyne! — És szép rendben elmondja a századosnak, a főhadnagyoknak, a hadnagyoknak nevét. Aztán hozzátette:

Volt azután egy tartalékos hadnagyunk is. Valami Weisz nevű. Elegáns, kemény fiú. Mikor hogynok mentünk fel, mindig száz lépéssel előbbre járt a csapatnál és nevetett azokon, akik elmaradtak.

Mintán így tüzetesen igazolta, hogy csakugyan abban az ezredben szolgált, Weisz Márk azt kérdezi a szakaszvezetőtől:

— Nohát, — nem ismer rám?

A szakaszvezető néz, néz és utóbb rájön, hogy utitársa volt az akkori Weisz tartalékos hadnagy. Így került össze — harminchárom év után — a boszniai regiment egy századának tisztje és akkori őrzetője. Erre a szakaszvezető már a névét is megmondta: *Friedenstein* Farkas.

Az őz tartalékos azután elsorolta háborus élményeit is:

— Mikor a háboru kitört, épen anyagi csapások is értek. Ezeket elkeseredve, meg a hadba vonuló katonák lelkesedésétől fölbuzdulva, önként jelentkeztem régi ezredemnél. Alkalmassnak találtak, besoroztak és mentünk a háboruba.

— Amikor megsebesültem, orosz hadifogságba jutottam. Őt orosz katoná vett közre és elvitt egy pihenő helyre. Ott legelőször elvették a pénzemét: negyven koronát. Egyebet nem bántottak. A fáradtságtól, meg a fájdalomtól alétlan, a mellemen levő butykosból, amely finom pálinkával volt megtöltve, egy kortyot irtettem. Mikor az oroszok ezt meglátták, nekiestek a butykosnak, letépték rólam és valamennyien jókat húzogattak belőle. Pár perc múlva üres volt az üveg. A pálinkától, meg a melegtől az oroszok elaludtak. Én is álmat mutattam. Mikor valamennyien hortyogtak, óvatosan felkeltem, az egyiknek elvettem a fegyverét és elmene-kültem. Kinnal jutottam egy szalmaboglya mellé, ahol olajfőzetem. Arra jött egy huszártiszt, — a mienkből, — aki elszakadt a csapatától. Intettem neki a sapkával. Odajött, a nyergébe emelt, s ketten eljutottunk Lembergbe, ahol a kórházba vittek. Onnét Budapestre hoztak, ahol két hetes ápolás után lábra állítottak. Most a fiamhoz megyek s ha egészen fölépülök, újra jelentkezom az ezrednél.

Közeledett a szakaszvezető állomása. Az egykori hadnagy: Weisz Márk, melegen gratulált boszniai őrzetőjének kalandjához, nem mulasztotta el, hogy figyelmességben is részesítse, azután bucsút vett tőle.

— Olyan különös volt ez a véletlen találkozás — mondotta Weisz Márk mikor hazajött: — ha aradiak nem lettek volna velem a kupéban, el se mertem volna mondani.

Hogyan harcolt Dankl serege.

— Egy volt aradi kapitány elbeszélése. —
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 19.

Ha a magyar ember Dankl Viktor nevét hallja, az öröm tüze csillan föl a szemében és szívében a harci érzések lángja lobog. Dankl Viktor hadserege, néhány hadosztálya az osztrák-magyar hadseregnek, a hősi cselekedeteknek egész sorával gyarapította a hadtörténelem ragyogó lapjait. Az a három hét, amelyet Dankl hadserege az orosz cár birodalmában töltött, örökre emlékezetes marad a „fehér birodalom” szöke bajszu katonáinak. Ez idő alatt megtanulták tisztelni és félni a magyar kart és az osztrák szívósságot. Hogy Dankl olyan csodákat tudott művelni, amilyenekre kevés példa volt még a népek harcaiban, az az ő zsenialitásán kívül katonái csodás elszántságának, fáradhatlanságának és példaszzerű fogymezettségének tulajdonítható.

Hogy a laikus közönség is fogalmat alkot-hasson magának a Dankl-hadsereg haremódoráról, alább közöljük a nyilatkozatát annak az Aradról tavaly áthelyezett közös hadseregbeli, román származásu gyalogos kapitánynak, aki Dankl Viktor hadseregében szolgált és tegnapelőtt megsebesülve jött Aradra.

— A legesodálatsabb harci eseményeket éltük keresztül az alatt a három hét alatt, amíg Oroszország területén harcoltunk. Működésünk tiszteletet és esodálatot ébresztett még ellenségeink csapataiban is. A bravuros cselekvéseknek számos példáját szolgáltatta ez a sereg, amely fáradtságot nem ismervo verte a túlerőben lévő ellenséget. Megtörtént például, hogy huszárainkat előrsi szolgálatra küldték. Az eskadron két részre oszlott s messze szétvált egymástól. Egyszerre csak tajtékos paripával rontott hozzánk tíz huszár és azt jelentette, hogy vagy tízezer főnyi orosz gyalogos megakarja adni magát, de a huszárság nagyon kevés ahhoz, hogy le tudja őket fegyverezni. Odavonult aztán néhány ezredünk s akkor tudtuk meg, hogy járőr szolgálatot teljesítő huszáraink előtt csakugyan meghódolt egy jelentékeny főnyi orosz gyalogság. A dolog úgy történt, hogy a huszárok oly ügyesen helyezkedtek el az orosz sereg előtt és mögötte, hogy azok azt hitték: valami nagy tömeg ellenség kerítette be őket és erre téhár lobogóval jelezték fegyverleté-
lükét.

— Egy és ugyanazon a napon történt, hogy egyik ezredünk egy erdőt, másutt pedig egy egész községet oly praktikusán vett körül, hogy a benne rejtőzködő orosz katonaságot megadásra kényszerítette. Az orosz katonaságnál különben azt tapasztaltuk, hogy ezt a két szót: „utolsó véreseppig”, — nem ismerik. Ha látják, hogy nagyon közeledünk feléjük, leteszik a fegyvert. Az ugynevezett megerőltető harcot nem ismerik, de nem is akarják ismerni. Fogságba került orosz tisztok mondták nekünk, hogy a legénységük eleget tesz a parancsoknak, de semmi ambeliót, semmi komoly lelkesültséget nem árul el. Azt mondják, hogy ők sokkal többben vannak, tehát minden nagy megerőltetés nélkül is győzni fognak. Az orosz tiszték korrekt embereknek mutatkoznak s tisztességesen bíznak a hatalmukba került sebesültjeinkkel.

— Ha az orosz legénység nem tanusít lelkesedést, a mi fiainknál ez teljesen másként áll. A Dankl-sereg katonái frázis nélkül szólva: igazi hősök. Valósággal sportol: üznek a támadásból. A hazonesztságot, az ellenséghez való zajtalan és gyors közeledést valóság-

gal a művészetig fokozták. Az ellenség akár-hányszor nem vette észre, hogy katonáink hetven lépésnyi távolsáig jutottak előre s egyszerre csak az orosz sereg orra előtt bukkantak föl a fából, holott az oroszok azt gondolták, hogy még több kilométernyi távolságban vagyunk; ebben a tudatban az oroszok kitarítón lövöldöztek — a tartalék csapataink felé. Amikor aztán meglepetés-szerűen megjelentünk a lábuknál, hanyat-homlok rohantak, eldobták fegyvereiket, vagy pedig megadták magukat. Katonáinkat ezek a sikerek folyton buzdították és vidáman mentek előre. Elöttem háromszor ismétlődött meg ez a bravur és katonáink csak akkor vesztették el a nyugalmaikat, amikor azt látták, hogy a háromszor egymásután tönkretett orosz csapat helyébe, mintha csak a földből nőtt volna ki, ott termett a negyedik csapat. A mi katonáink azt remélték, hogy a hősi tettek után végre pihenhetnek s amikor látták, hogy a negyedik orosz csapat miatt még mindig nincs pihenésük, mint a megsebesített oroszoknak rontottak rájuk és a szó szoros értelmében fölprítították az ellenséget. Felejthetetlenül gyönyörű volt...

Királyunk a sebesültek között.

— Az uralkodó ma először kocsizott ki látogatás az augarteni palota kórházában. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, szeptember 19.

Már idestova két hónapja, hogy a diesdős-ges, de véres háboru megkezdődött. Két hónapja szünet nélkül dörögnek az ágyuk, a fegyverek, villan a szurony, két hónapja végül diadalkiáltás halálhörgés közé.

A háboru kitörésének pillanatában az egész ország figyelme koronás főnk, öreg uralkodónk felé fordult. Neki, aki egész életét a béke művének szentelte, bizonyára fájdalmas volt az elhatározás, amely a háboru mellett döntött, de mikor már a döntés megtörtént, agg korát meghazudtoló energiával vett részt a nagy munkában. Amugy is kevés pihenő idejét még szűkebbre szabta, maga intézte a legfontosabb ügyeket, nap-nap után fogadta a legfőbb funkcionáriusokat, *Berchtold* gróf külügyminisztert, *Tisza* István gróf magyar és *Stürgkh* gróf osztrák miniszterelnököket, *Krobotin* lovag közös hadügyminisztert. Mindjárt a háboru első hetében kifejezte azt az óhaját, hogy a főhadiszállásra akar menni s csak környezetének hosszas rábeszélésére s egészségi állapotára való tekintettel állott el ettől. A katonák körében azonban hamarosan híre ment a király szándékának, hogy „velük akar masirozni” s már kész is volt rá a baka nóta:

„Ne masiroz édes öreg királyunk, királyunk.
[királyunk,
Te csak nézzed azt, amit mi csinátunk,
[csinátunk, csinátunk.”

A király a diplomáciai válságnak ugyszólván első pillanatában már elhagyta kedvence nyári üdülőhelyét, Ischl s azóta a schönburgi kastélyban tartózkodik. Egészségi állapota az utóbbi időben nem a legjobb volt s ezért *Korzi* dr. tanácsára a szobát őrizte, de napjai azért szorgos munkában teltek.

Amióta Ischlból hazatért, ma kocsizott ki először a felséges ur. Ezt az alkalmat mindjárt felhasználta arra, hogy azokat, akik hősiessé küzdöttek, harcoltak és véreztek érte, a névtelen hősöket, a harctér sebesültjeit felkeresse. Harminchat évvel ezelőtt, 1878-ban volt a monarchia utolsó háboruja, Bosznia okkupációja, amelynek ideje alatt a felség több ízben felkereste a kórházakban a harctér sebesültjeit vigasztalva, bátorítva őket. Mérhétetlen lelkesedést, valóságos entuziazmust váltott ki minden egyes alkalommal a koronás fő megjelenése a katonák közt s mindannyian úgy éreztek és gondolkodtak, mint bélafalvi Fekete Miklós, a volt aradi dandárparancsnok, aki akkor

mint hadnagy feküdt sebesülten az egyik kórházban s a király kérdészködésére kipirult arcual felelte:

— Az életemet is szívesen áldozom fel bármely peroben az én uralkodómról!

Ezek a megható és lélekemelő jelenetek játszódtak le ma is, amikor a király megkezdte a sebesültek látogatását. Az uralkodó első látogatása az augarteni palotában berendezett kórház sebesültjeinek szült.

Bécs utcáit, különösen a tartalékkórházhoz vezető uttesteket hatalmas tömeg töltötte meg, amely szinte magánkívül, áthatva a lelkesedéstől ünnepelte, éltette a királyt és császárt.

A kórház előtt, a palota lépcsőjén *Mária Jozefa* főhercegnő — aki maga is buzgón részt vesz a sebesültek ápolásában — s *Miksa* herceg fogadták a királyt.

A sebesültek körében óriási lelkesedést és örömet keltett a király megjelenése. Ófelsége minden egyes ágyhoz odalépett, minden katonát megszólított, kikérdezett, elbeszélgetett velük, vigasztalta és bátorította őket. Majdnem két óra hosszat időzött a felség sebesült katonái közt, majd azoknak és a közönségnek lelkes ünneplése közt távozott.

Törhetetlenül áll északon haderőnk.

(Kikényszerített orosz támadás. — Hét hadtest vonult egy hid elfoglalására. — A cár Kiewbe megy. — Hindenburg tábornok zsákmánya. —

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs, szeptember 19.

Az északi harctéren lassan újra kezdődnek a hadműveletek. Hogy ezeknek az újabb harcoknak hadseregünk milyen lelkesedéssel megy eléje, annak kifejezője *Dankl* tábornok legutóbb kiadott hadiparancsa, amely minden szavával kifejezi haderőnk törhetetlenségét és dokumentuma annak, hogy északi seregeink tömör sorban összpontosított ereje további hősi munkára készen áll és hogy harcai iránt a legteltesebb bizalommal lehetünk.

Az orosz haderő ma már kisebb egységekkel támadást is kísérelt meg a határtól nem messze fekvő, a San tulsó partján levő *Sieniszava* község felé, ahol azonban csapatunk hősiessége óriási orosz haderő kibontakozását és ezzel leleplezését vonta maga után.

Az oroszok támadása a San vonala felé.

Budapest, szeptember 19. (Táviróda cenzurálva.) Hadseregünk új csoportosítása az északi hadszíntéren folyamaiban van. Orosz gyaloghadosztály elszigetelt támadását esütörtökön visszavertük. *Sieniszava* kisebb hídfő, melyet gyenge csapataink védelmeztek, kényszerítette az oroszokat 7 hadtestüknek, nehéz tüzérségüknek felvonultatására. Miután erődítés omljának megfelelt, azt önként kiirtottuk. *Höfer* vezérőrnagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Két milliós hadizsákmány.

Berlin, szeptember 19. A „Lokalanzeiger” közli egy német tisztnek feleségéhez írott levelét, amelyből kitűnik, hogy a németek a harcadik útközvetben, amelyben Hindenburg tábornok az oroszokat megverte, zsákmányul ejtették a hadipénztárt is, melyben egymillió nyolcszáz ezer rubelt találtak.

A cár a hadserege főhadiszállásán.

Szófia. Pétervárról jelentik: Miklós cár a trónörökösével a jövő héten Kiewbe utazik. A cár utazásának köztársaságilag az a célja, hogy közelebb legyen a vezérkarhoz és főhadiszálláshoz.

Az orosz zsidók imádkoznak a cáráért.

Berlin: Zsidógyesületek értesülése szerint az oroszországi kormányzó szigorúan megparancsolták a rabbiknak, hogy a zsidók ünnepein imádkozzanak a cáráért és az oroszok győzelméért imádkozzanak. A zsidó templomban kormányképviselő lesz jelen, aki ellenőrzi, hogy eszget tesznek-e a parancsnak.

Svédország fegyveres készenlétben.

Stockholm, szeptember 19. A Reiksdag a nemzeti védelemről szóló különleges törvényt tárgyalja. Ez alkalommal az összes pártok fejei a szigorú semlegesség mellett foglaltak állást, azonban az ország semlegességének megővhetése érdekében szükségesnek tartják a teljes fegyveres felkészülést. (Pol. Hír.)

Híres emberek a háboruban.

Londonon keresztül érkezett az a pétervári jelentés, amely arról ad hírt, hogy *Sienkiewicz* Henriket, az Oroszországban élő, de lengyel származású híres ragényírót, a Quo Vadis ismert szerzőjét osztrák-magyar csapatok hadifogságba ejtették. *Sienkiewicz* a lengyel határon volt szép birtoka és nemrég még ő maga írta meg innen történt menekülését. A háborus hírek között különben ma több nemzetközi forgalomban ismert értékű név szerepel. Francia táviratik jelentik, hogy *Max Linder* a mozi legvidámabb és legbájosabb vidám francia színésze a csatatér halottai között van. *Max Lindert* hír szerint már *Lüttich* osztrómánál leterítették a német golyók, melyeknek mindegy, hogy a szemközt harcoló francia földtúró együgyű munkás-e civilben, vagy a minden moziban megkacagató *Max Linder*. — Az orosz hírességek közül *Baklanoff* a nemrég még Budapesten ünneplést bányos hangu baritonista a háborus események híradásaiban szerepel. A baritonista, aki tartalékos tiszt az orosz hadseregben *Kraszniknál* megsebesült.

Nisben kitört a kolera.

Bécs, szeptember 19. A Neue Freie Presse-nek jelentik Szalonikiból: Nisben kitört a kolera, amelynek következtében máris számos megbetegedés történt.

Szerbia végső nyomorban.

Szófia, szeptember 19. Az egyik legelterjedtebb szófiai bolgár újságban írja egy előkelő politikus, aki Nisből utazott hazafelé: Szerbiában öt koronát kérnek egy kiló cukorért. Ez a tény minden egyébnél világosabban rámutat arra, hogy milyen állapotok uralkodnak az elvakult Szerbiában. Béke időben ötven-hatvan fillérért lehetett egy kiló cukrot vásárolni. A legegyszerűbb élelmiszerek ára is három-négyszeresen megrágult és vannak olyan vidékek, ahol a lisztet tízszeres áron adják el, már t. i. akkor, ha egyáltalában van liszt. A hadsereg ugyanis mindenféle élelmiszert lefoglalt magának. Szerbia hangulatát egyszerűen megzavarodottnak mondhatom. Meggyőződésem, hogy Szerbia máris tönkre van téve tíz-tizenöt esztendőre. A háboru végeztével pedig olyan állapotban lesz, hogy busz esztendő múlva sem hever ki a rettenetes csapásokat.

HIREK.

— Az aradi önkéntes ápolónk felavartása. Az aradi Vöröskereszt önkéntes ápolónk itartó és önfeláldozó munkát végeznek a katonai csapatkórházakban. Ezek az ápolónk kórházi kiképzésben részesültek s orvosokból álló zsűri előtt vizsgát tettek. A Vöröskereszt-egyesület központja most küldte meg az aradi önkéntes ápolónk oklevelét és hivatalos jelvényét, amelynek átvétele előtt ünnepélyos fogadalmat kell tenniük a hölgyeknek, hogy körülményeikhez képest lelkiismeretes ápolói lesznek a sebesült harcosoknak. Az aradi Vöröskereszt egyesület elnöksége diszközgyűlés keretében nyújtja át az ápolónoknak az oklevelüket. A közgyűlést kedd délután három órára a városháza dísztermébe hívta össze a vezetőség. Az egyesület rendes tagjainak nem küldenek külön meghívót, hanem a lapok útján hívja meg őket az elnökség. Az érdeklődőket is szívesen látja az egyesület az ünnepélyes aktusnál.

— Adományok a főispáni hivatalban. *Urban* Iván báró főispánhoz újabban a következő adományok folytak be: Az aradvármegyei Vörös Kereszt Egylet részére: máriaradnai főszolgabíró gyűjtése 15 kor., medgyesegyházi ág. ev. egyház adománya 150 kor., nagyhalmágyi főszolgabírógyűjtése 91.70 kor., nagyélti g. kel. román egyház adománya 300 kor., ujanádi községi jegyző gyűjtése 20.54 kor., kisjenői főszolgabíró gyűjtése 881.53 kor., magyarpécskai főszolgabíró gyűjtése 297.80 kor., *Kabdebő Lajos* és *Károly* adománya 150 kor., *Kisjenői főszolgabíró* újabb gyűjtése 275.66 kor., *Lőw Rózsi* adománya *Borossebes* 25 kor., szentannai vasuti állomás személyzete 10 kor., *Michon Máttyás* r. k. plébános persely gyűjtése 10 kor., *Dr. Zimmermann Károly* újabb gyűjtése 37.26 kor., *Biber Béla* lelkész *Németpereg* 69 kor., *Herbs Jenő* gyűjt. *Borossebes* 50 kor., *Gróf Károlyi Gyuláné* mint a mácsai V. K. E. elnöke 48.48 kor., *Babrián Sándor* urad. gépész adománya *Mácsa* 25 kor., *Almay Olivér*, *Alesit* 1000 kor., *Medgyesegyháza* község adománya 150 kor., magyarpécskai főszolgabíró gyűjtése 68 korona.

A hadbavonult katonák családtagjainak segélyezésére befolyt közpénz adományok újabban a következők: magyarpécskai főszolgabíró gyűjtése 710.20 kor., *Kisjenői főszolgabíró* gyűjtése 56.60 kor., *Gajda Józsefné* gyűjtése 7.49 kor., *id. Steinitzer József* 4 kor., *Gróf Zsclénszki Róbert* adománya 500 kor., *Bender György* 10 kor., *Dr. Borsos Béláné* gyűjtése 102 kor., *jószágigazgatósági tisztviselői* kar adománya 73.65 kor., *zimándközi körjegyző* gyűjtése 318.36 kor., *Balogh Zoltán* és *neje* újabb adománya 16 kor., *világosi főszolgabíró* gyűjtése 801.60 kor., *özv. Kabdebő Kálmán* adománya 50 kor., *Thaisz Irma* gyűjtése *Simánd* 49 kor., *Opécska község* adománya 1000 kor., *Kappner József* 5.10 kor., *nagyhalmágyi főszolgabíró* gyűjtése 23.55 kor., *Györök község* gyűjtése 306.84 kor. Ezenkívül a Vörös Kereszt Egylet részére igen nagy mennyiségű természetbeni adományt is juttattak el a főispánhoz: A Vöröskereszt világosi fiókegylete 1291 párnát, 1537 párnahuzatot és 159 darab egyéb fehérneműt, *Kleindl József* szekudvari jegyző felesége 80 párnát, 104 párnahuzatot és 13 egyéb fehérneműt, *Goldis Jánosné* (Nagypél) 68 párnát és 12 darab más fehérneműt, *Bieber Béla* (Németpereg) 275 párnát és 7 darab fehérneműt, *Mateovics Béla* (Kisperog) 108 párnát és különböző fehérneműt, *Popovics János* (Mezőbarakony) 72 darab fehérneműt, *Adelmann Károly* (Ujszontanna) 70 párnát és 65 darab fehérneműt, a medgyesbodzasi előjáróság 104 párnát és 67 különböző fehérneműt juttatott el, hogy azokat a Vörös Kereszt kórházaiban felhasználják.

— Izraelita istentisztelet. A templomi előjáróság közhírré teszi, hogy a nagyünnepi istentiszteletek a következő időben és sorrendben tartatnak meg: Újév este (vasárnap f. hó 20 án) kezdet 7/6 órakor. Újév első napján (hétfőn f. hó 21-én) a zsinagógában kezdet reggel 7 órakor, az ipartestületi pótimaházban 6 órakor. *Mincha* ima d. u. 1/4 órakor. *Esti* ima 3/6 órakor. Az ünnep másodnapján a sorrend ugyanez.

— **Sebesültek vidéki kórházakban.** Battonya is kiveszi részét abból a nemes munkából, mely céljaként a háború sebesültjeinek ápolását és ellátását tűzte ki. Szeptember 10-én értesítette a községet Csanádvármegye főispánja arról, hogy a szegedi kórházból 15 sebesült katonára fog további gyógykezelés végett Battonyára küldetni. Az állomáson a sebesülteket üdítő ételekkel és italokkal látták el, ezt követően pedig a lakosság által fölös számban küldött fogatok lehetővé tették azt, hogy a sebesülteknek a kórházba való szállítása minél nagyobb kényelemben történjék. A kórház a község ujonnan épült polgári iskola épületében van, melynek 3 világos és tágas helyiségét rendezték be a kórház céljaira. Amely mintatásterü a kórház berendezése, époly dícséretre méltó az az ápolás és gyógykezelés, amelyben a sebesültek részesülnek. Az előbbi nagy szeretettel és fáradságot nem ismerő buzgalommal a Vörös Kereszt Egylet itteni hölgytagjai, élükön özv. *Mogyoróssy Elek*né és özv. *Jurenák Viktorné* urasszonyokkal látják el, míg a sebesültek gyógykezelését a község három orvosa: *Dr. Austerweil Ferenc*, *dr. Hofman J. Antal* és *dr. Asboth Albert* vállalta magára, akik a háborús idők munkájának tiszteletreméltó ambícióval tesznek eleget. A sebesültek másik csoportja szeptember 16-án este érkezett meg és így jelenleg 38 sebesült van Battonyán azon a hat-hét sebesültön kívül, akik a hozzátartozóknál vannak elszállásolva és kik a kórházba csupán gyógykezelés céljából járnak be. A sebesültek közül egyesek a déli, mások az északi harctéren sebesültek meg, a sérülések azonban jórészt könnyebb természetűek, bár van olyan is közöttük, aki súlyosabb sebet kapott. A könnyebben sérültek már az utcákon járkálnak a csüggedés legkisebb jele nélkül; alig várva a teljes felgyógyulásukat és azt az időt, hogy ismét bajtársaik oldalán küzdhesse- nek az el nem maradható győzelem kivívásáig.

— **Felhívás az aradi főreáliskola tanulóihoz.** Hadseregünknek téli hadjárat esetén nagymennyiségű teára lesz szüksége. Ezt a szükségletet a hadügyi kormányzat elsősorban valódi teával óhajtja kielégíteni. De szükség esetére a szederceserje leveléből készített tea felhasználására gondol és a levelek összegyűjtésében elsősorban a tanulóifjúság lelkes közreműködésére számít. Kétségtelen, hogy a magyar tanulóifjúság örömmel vállalja magára a neki szánt feladatot és buzgón hajtja majd végre. Hogy e munkából az aradi főreáliskola tanulóifjúsága is kivehesse a maga részét, az iskola igazgatósága fölhívja az intézetnek Aradon tartózkodó tanulóit, hogy e hó 21-én, hétfőn 8 órakor a szedés módjának megbeszélése végett az intézeti játéktéren gyülekezzenek, ahol *Sztrojny Lajos* és *Palotay Antal* tanárok a szükséges utbaigazításokat meg fogják adni.

— **Mit adjunk a sebesülteknek?** Az aradi társadalom nemcsak igazi áldozatkész- séggel, hanem igazi megértő, meleg, vigasztaló, lelkesítő szeretettel siet, sereglik a sebesült katonák ápolására. Gyöngéd kezek vetik meg a fáradt, megbénított harcosok fejé alját, szép asszonyok, urileányok keze igazgatja meg a fájó seben a kötést és minden kórházba se- regestől érkeznek a sok adomány: cigaretta, szivar, olvasni való, ételféle. A közönség azonban — így mondják a kórházakban járatos Vörös Keresztések — nem mindig tudja nagy lelkesedésében, hogy mivel kedveskedjen a sebesült hősöknek. Megesett például, hogy egyik kórházban egész halom cukrászsüteményt küldtek. Az édesség nem elvetendő, de a sebesült katonáknak, akiknek a gyomrukkal — ha csak nem súlyosabb sebesültek — nincsen semmi bajuk. Sokkal hasznosabb és a célnak megfelelőbb, ha az adakozni szándékozók, kompak- tabb ennivalókkal örvendeztetik meg uzsonnára a sebesültjeinket.

— **Jubiláló kántor.** Az aradi izraelita hit- község kántora *Kohn Dávid*, aki most tölti be életének nyolcvanadik évét, ezzel a nevezetes dátummal még egy emlékezetes és szép jubila- rius alkalmat ünnepelhet: kerek hatvan esze- tendeje ugyanis annak, hogy az ősz kántor az aradi izraelita hitközségnél működik. Hat év- tized óta hangzik föl minden ünnepi alkalom- mal hangja a templomban és a most bekö- szöntő izraelita ünnepek így kétszeresen ün- nepet jelentenek a hosszú ideje működő kán- tornak.

— 5675. Templomait, imaházait tölti meg szorongásig a holnap este beköszöntő 5675. új esztendő ünnepe alkalmával Izrael népe. Soha olyan áhitattal, olyan belső lelki szükséglet által indíttatva nem állt istene elé a zsidóság, mint most, amikor a nemzet számára könyörög egy boldogabb új évet és azzal a fohással fordul az égek urához, hogy áldja meg a királyt, áldja meg a magyart. Imádságok, fohások szállnak a magasba, amelyek nemcsak az egyes ember részére kérnek bűnbocsánatot, hanem ígéretet tartalmaznak, hogy az isteni kegye- lemben részesülő nép gyermekei testvérként szeretik és becsülik egymást. Soha igazabb és őszintébb nem volt még ígéret és az isten bi- zonyára meghallgatja egy nép imáját, amely a legbőségesebb áldást könyörögi le királyra, házára és vallása parancsának engedelmes- kedve, vérét és vagyonát áldozza érte.

— **Adományok.** A hadbavonultak hátra- maradottai részére ma a következő adományok érkeztek a polgármesteri hivatalba: *Prohászka László* 50 kor. S. S. (az izraelita újvívi üdvözle- tek megváltása fejében) 2. kor. *Neuman Test- vérek-cég* tisztviselő kara havi 100 kor. *Szé- kely Inigó* dr. és neje 100 kor. *Ekszert* adtak: *Győző Gyula* 1 aranygyűrű, *Székely Károly* 2 arany karikagyűrű, *Ladomillor Odön* (Magya- rád) 2 drb. pecsétgyűrű, *Róna Margit* és *Józsa arany* töredékek, *Fröhlich Gizella* aranygyűrű, *Gerson Nándorné* aranygyűrű, *A. L. I. drb.* aranygyűrű, ezüst lánc és óra, ezüst karcsatt, *Jakobovits Berta* gyűrű ezüst és arany, ezüst tü, arany függő. *Jakobovits Etelka* aranygyűrű, ezüst brosche, *Finda Paula* aranyfüggő, *Székely Inigó* dr. 2 arany karikagyűrű.

— **Leégett gőzmalom.** *Budapestről* jelentik: Az Erzsébet gőzmalom dél- után két órakor az egyik henger me- legesen futása és áttűzösdéso követ- keztében kigyulladt. A hatemeletes épület a gépteremmel együtt délután teljesen leégett. A kár igen nagy. Négyezerötvenezer üres zsák, 24 vag- gon liszt égett el az óriási malomban. A kivonult nagyszámu tüzoltóság, rendőrség és katonaság lokalizálta a tüzet, nehogy áttérjedjen a környező faraktárakra.

— **A képzőművészeti társulat kritikája és ablak-pályázatának döntése.** Az aradi Képző- és Iparművészeti társulat virágos erkélypálya- tán első díjat *Vadász Armádné*, második díjat *Angel Mátyásné* nyerte. Az ablakdíjak közül első díjat *Matusik Mártonné*, második díjat *Grosz- mann Alfrédné*, harmadik díjat *Simonek Anna* (*Wesselényi utca 43.*) nyerte. Díszítet nyertek: királyi ügyészség, földművelésügyi palota, *Kell Lipót* dr., *Hosch Vilmos*, *Friat Lajos*, *Rosenberg Arnoldé*, *Tholdt Orbánné*, *Sautecky Lajosné*, *Prohászka Lászlóné*, *Kilényi Magda*, *Krasznay Olivér* és *Grallert Rezsőné*, akik kö- zül díszes ablakokkal, erkélyekkel a díjakat is megérdemelték volna, de akik már előző évi pályázatokon nyertek lettek. A nyere- mény tárgyak olismervény ellenében *Domány Sándor* szőnyegkereskedésében átvehetők.

— **Iparos tanoncok beírása.** Az iparos ta- noncok közül az 1914-1915. tanóvra egyelőre csak azok a tanulókat írhatják be, akik a II-dik, vagy III-ik osztályba fognak járni. A fiú tanon- cok beírása a *Kossuth* utcai iskolában lesz minden hétfőn, szerdán és pénteken délután 5 órától kez- dődőleg. — A leány tanoncok beírása a *Feren- téri* polgári fiúiskolában lesz minden csütörtökön és szombaton délután két órától kezdődőleg. — A beíratások a jövő héten szeptember 21-én, hétfőn kezdődnek. A beíratáskor minden tanuló 4 koroná 20 fillér tanszerdíjat fizet. — A beírásához min- den tanuló köteles elhozni előző évi bizonyítvá- nyát.

— **Felhívjuk olvasó közönségünk** becses figyelmét a gróf *Potocki* uradalomnak mai szá- munakba közölt hirdetésére. Teljes mérték- ben méltánylást érdemel nevezett uradalom azon ténye, mely által a város olcsó tüzfűző- jutott a tetemes meglakartást ért el. Hiszük, hogy városunk közönsége honorálói is fogja a gróf *Potocki* uradalom ebbeli szolgáltatást spárt- fogásával felvirágoztatja városunk egy új s arra igazán érdemes vállalatát. 4971

— **A vasárnapi football mérkőzéssel** kezdett az őszi szezon, amely a jótékony- ság szolgálatában fog állani. Az aradi egyesületek kö- zül az AAK. és az AMTE. elhatározták, hogy a footballmérkőzések jövedelmét jótékonycélra juttat- ják. A mérkőzés mindenképp méltó lesz ahhoz a célhoz, a melynek szolgálatában áll. Az AAK. csapata teljes, az AMTE. viszont új erőkkel ren- delkezik, amelyek a csapat értékét emelik. A küz- delem délután négy órakor kezdődik az AAK. *Török Gábor*-utcai sporttelepén. Est fél három órai kezdettel megelőzi az Aradi Sport Egylet (I. a III. kerületi Sport Egylet barátságos mérkőzése. Mindkét játékot a közönség 60 filléres tribün- jeggyel és 20 filléres diákjeggyel nézheti vé- gig. Mindkét egyesület tagjai — tekintettel a jó- tékonycélra — 20 fillér belépődíjat fizetnek.

— **Gazdát cserélt aradi ingatlanok.** Az aradi Ipar- és Népbank eladta az aradi 3489 sz. tjkvban felvett *Eötvös* utca 2 sz. házból a: öt ill. felerészét 26600 koronáért *Pichler Gus- táv*, *kiskora Pichler Anna* és *kiskora Pichor János*nak. — *Sirahota János* és neje eladták az aradi 846 sz. tjkvban felvett *Wesselényi*- utca 19. sz. házat 5300 koronáért *Lengyel Géza* és nejének. — *Wolf Péter* és neje elad- ták az aradi 1228 sz. tjkvban felvett *Akác*-u ca 1 sz. házat 12000 koronáért özv. *Bertalanffy Ferenc*nek.

— **A hadikölcsönpénztárak.** *Budapestről* jelentik: Az osztrák-magyar bank főtanácsnók főtagja határozathozatal volt annak a megá- llapodásnak tervezetére vonatkozólag, melyet a bankoknak a két kormányval kell megkötönie a hadikölcsönpénztár dolgában. Két ilyen pén- tárt állítanak fel, amelyeknek egyike Ausztriá- ban, másik pedig Magyarországon lesz.

— **A földművelők érdekében** közöljük, hogy a *hirmoves Ph. Mayfarth & Co.* gazda- sági gépgyár cég *Wien* gyárüzemét fentartja és bban a helyzetben van, hogy bármily meg- rendeléseket gazdasági gépekben, valamint bor, gyümölcsajtó stb.-ben azonnal teljesít.

— **Az Aradvárosi Felső Kereskedelmi Iskolában** a szóbeli érettségi vizsgálatok sep- tember 23-án, szombán reggel lesznek. A magán- vizsgálatok ugyanazon a napon tartanak.

— **A szülők az iskola-beíratás alkalmá- val** ne mulasszák el *Fischer Simon* Nagy Aru- házat Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt folke- resni, ahol az internátus által előírt összes szükségletek iskolás gyermekek részére legna- gyobb választékban és a legolcsóbb árban bes- szerezhetők. Különös nagy raktár van iskola- tászkák, fehérnemű, kalapok, sapkák, esőernyők, nyakkendők, harisnyák és még ezerféle cik- kekben. 1989

— **Az összes aradi iskolákban** használt iskolakönyvek újak és használtak legjobban beszerezhetők *Ingusz I. és fia* cégnél *Welizer János*-utca. A polgári fiú- és leányiskolákban előírt új és használt könyvek, a *Ferenc-téren Ingusz I. és fia* cég alatt létesített fióküzle- tünkben is beszerezhetők. Az iskola főbejárata mellett balra. 4918

— **Jó éjszakát** szerezhet magának min- donki, ha a hálószobáit a „*Löcherer Cimexin*”- nel fertőtleníti. A fővárosban történt próbák beigazolták, hogy a „*Löcherer Cimexin*” nem csak a poloskát és annak petőit pusztítja el rögtön, de megszabadít a ruszli, sváb és han- gyáktól is; a molykártól pedig a szörme ruhá- kat teljesen megóvja. Beszerezhető: *Földes Kolomen*, *Hels Vilmos* gyógyszerárában és a készítőnél „*Löcherer Gyula* gyógyszerárában *Bártfán*.” 1578

— **Thermosok, tábori kulacsok** minden nagyságban állandóan raktáron, ugyiszintén kórházi felszerelések u. m. ágytálcák, urin üve- gek, itató, köpöcsészék, mosdók porz. és ro- mánból legjutányosabban beszerezhetők. *Fischer Mór* Arad, *Andrássy-tér 25.* Városi és megyei telefon 568. 4915

— **Új és használt iskolakönyvek** közp- al könyvkereskedésében már kaphatók. Tiszta al- lapotú használtak félárban.

— **Zsidó imakönyvek és szertartási cik- kek** *Pichlornól, Szabadságtér 1.* kaphatók. 4981
— **Hábruba vonulók** részére teveször- kabátok, nadrágok, szálta-ek, hósapkák, térd-, has- és érmelgítők, kotyúk, selyem alsógar- niturák, hálósapkák tologozóbban beszerezhetők. „*Chic*” uridíjat üzlet Arad, *Andrássy-tér 15.* *Pannonia*-szállodával szemben. 1821

Az aradi nőkhöz.

(Hogyan készülnek a katonákat védő téli holmik.)

*

Mióta a hadsegélyző-hivatal felhívása megjelent, sok ezer szorgalmas női kéz fáradozik az országban azoknak a ruhamezőknek az elkészítésén, amelyekre szükségük van a hadbavonult katonáknak. Most már nagyon is elkélnék ezek a holmik és ezért érkezett az ideje az összegyűjtésüknek. Azok, akik ily cikkek előállításával foglalkoztak, küldjék be haladéktalanul a már kész dolgokat, hősapkákat, érmelegítőket, térd- és lábszárvédőket, flanelingeket a hadsegélyző-hivatalhoz (Budapest, IV., Váci-utca 38.) A csomagokat teljesen díjtalanul szállítja a posta.

Miután megállapították, hogy hősapka, érmelegítő és térdvédő még körülbelül hatszáz ezer darab szükséges, fölkérjük a magyar nőket jelentsék be sürgősen a főispánnál vagy a polgármesternél, hogy milyen mennyiségű pamutot kívánnak vásárolni és ezen az alapon aztán a hadsegélyző-hivatal megküldi a szükséges mennyiséget az illetékes megyei, vagy városi központi bizottságnak.

A pamutot nagyban való beszerzési áron bocsátják kölgyeink rendelkezésére. Egy hősapkára tizenegy, egy pár érmelegítőre hét és egy pár térdvédőre tizenkét deka pamut kell. Szükség van ezenkívül vagy ötszáz ezer darab haskötőre és ötszáz ezer pár kapcára.

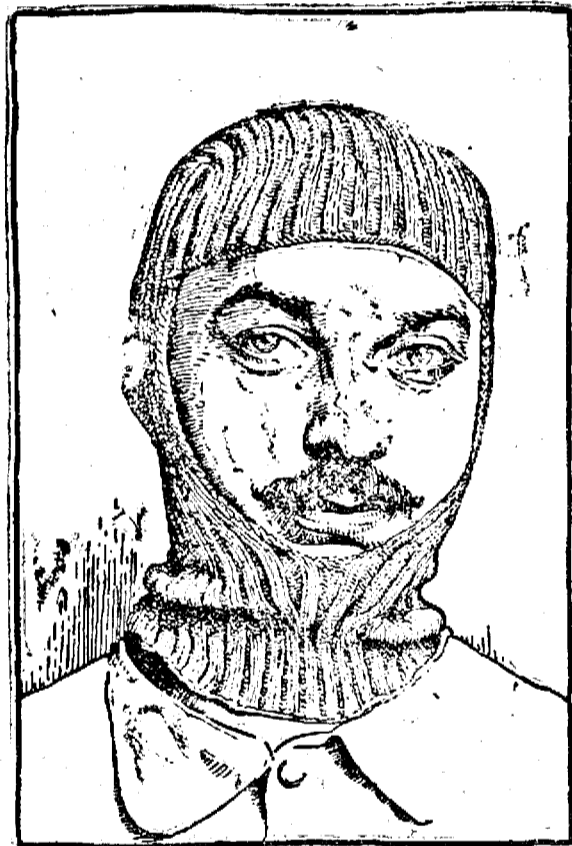
A magyar nők ajándéka fogja megvédeni derék harcosainkat az időjárás viszontagságai ellen. Jelentkezzen tehát minden magyar nő sürgősen, hogy mielőbb megindulhasson az áldásos munka.

Az alábbiakban összefoglalóan újra leírjuk a szükséges cikkek elkészítésének módját, amit könnyebb szemléltetés kedvéért ezuttal is ábrákkal kísérünk.

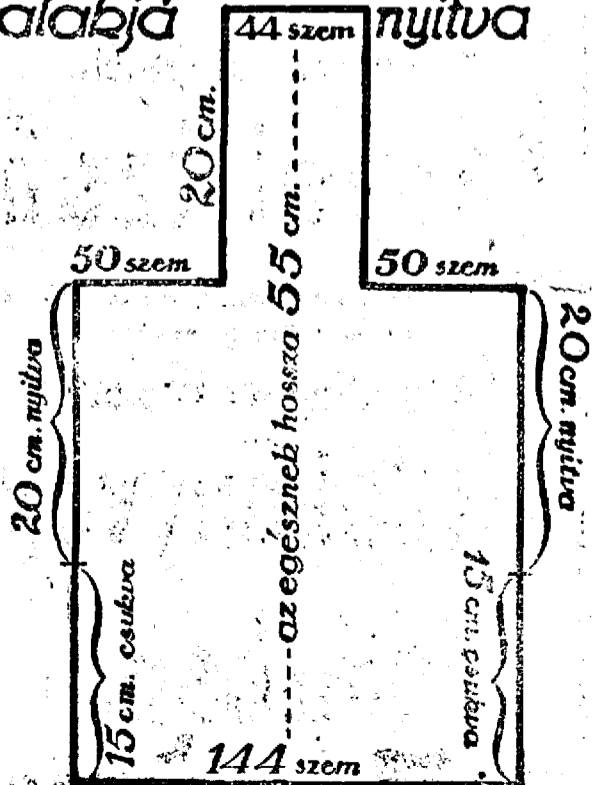
Hősapka.

Készüljön világosszürke gyapjufonálból (berlini pamutból), ennek hiányában világosbarna (kakiszínű), szóval olyan színű fonálból, amely hasonlít a katonák csukaszürkének nevezett ruhájához.

Kezdjük a munkát úgy, mint a harisnyánál a vegyünk négy türe összesen száznegy-

A hősapka kötésének alabja

vennégy szemet. Mintázzuk a kötést felváltva, két sima és két fordított szemmel és figyeljünk különösen arra, hogy ez a sorrend akkor se zavartassék meg, amikor egyik türel átme-gyünk a másikra. Az első sort dupla fonállal kell kötni, a többi munka szimpla fonállal folytatandó. Harisnyaszerűen kössünk tizenöt centiméter magasságig. Ezután ne kössünk többé köröskörül, hanem oda-vissza, hogy nyilást nyerjünk. Így folytatjuk a munkát husz centiméter hosszban, minden fogyasztás nélkül. Ha a husz centiméter nyilással elkészültünk, vagyis ha az egész munka harmincöt centiméter magas, akkor mindkét oldalon ötven-ötven szemet végezzünk be. A közepében megmaradt negyvennégy szemmel pedig tovább kö-tünk husz centiméter magasságig, úgy, hogy az egész darab legyen ötvenöt centiméter hosszú. Bővel végleg befejeztük a kötést s ugyanazon a pamuttal varrva formáljuk a fejtetőt s a homlo-kot, amely utóbbira hat centimétert számítsunk. Ha az első sapka elkészült, próbáljuk azt vala-melyik férfi fejére. A sapka akkor kifogás-

talán, ha a nyílás széle köröskörül szorosan tapad a homlokhoz, archoz és állhoz. A hősapka úgy is köthető, ahogy a Hadsegélyző Hivatal levéllileg terjesztette, mert ez amint is kifogástalan. Flanelből ne készítsünk hősapkát, mert ezek kevésbé felelnek meg a célnak.

Ermelegítő.

Ugyanolyan anyagot használjunk, mint a hősapkánál. Ha a szürke szín fogytán van, akkor az érmelegítőnek az a vége, amely a zubbony alól nem látszik ki, akármilyen szín-ből is köthető. Dolgozzunk harisnyaszerűen összesen hetvenhat szemmel, az első sort dupla fonállal és mintázzuk a kötést úgy, mint a hősapkánál, tehát következetesen két sima szem után mindig két fordított szem. A hosszúság legyen husz centiméter.

Térdvédő.

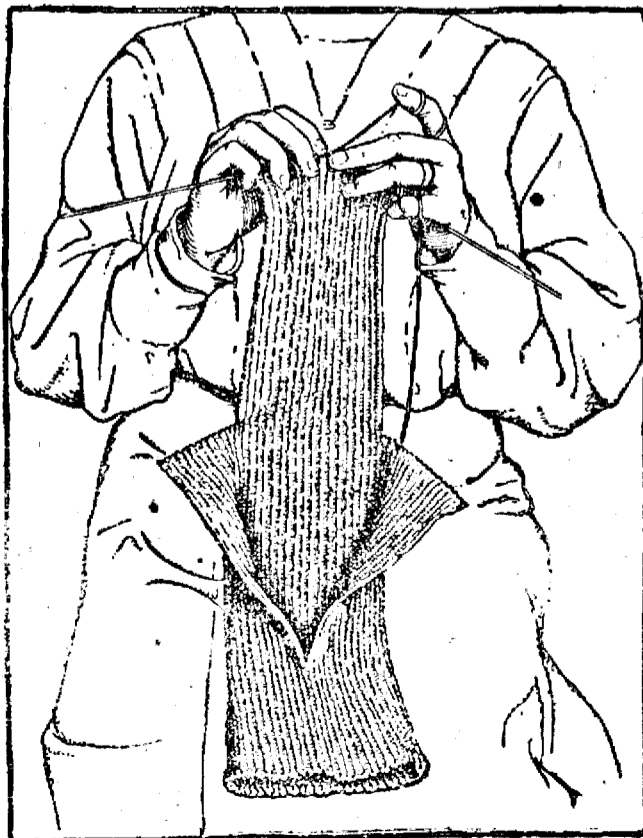
Kössük lehetőleg ugyanolyan színből, mint a hősapkát. Ha a szürke szín elfogy, vehetünk bármilyen színt is, mert a térdvédő nadrág alatt is hordható. Formára nézve ugyanolyan a térdvédő, mint az érmele-gítő, csak hogy nagyobb. Dolgozzunk tehát száz-tizenkét szemmel és szabjuk meg a hosszát harmincöt centiméterben.

Haskötő.

Készüljön jó meleg flanelből, lehetőleg gyapjuflanellt alkalmazzunk, ennek hiányában vehetünk gyapotflanellt is. A színe mellékes, csak ne fogjon. Formája téglalakú, szélessége harmincöt centiméter, hossza száz centiméter. Mindegyik végén a felső sarokban legyen egy-egy hetven centiméter hosszú madzag. Ugy-szintén legyen a haskötő felső szélén is két madzag, még pedig egy a hossz közepétől ti-zenöt centiméterrel jobbra, a másik ugyanenny-re balra. Az egyik madzag legyen husz cen-timéter, a másik száz centiméter.

Téli kapca.

Készüljön gyapju- vagy gyapotflanellből, de készülhet barchentből is, vagy pedig gyap-juból szőtt színtartó női szövetsből. Az anyaga ne legyen igen vastag. Hossza hatvan, széles-sége ötven centiméter. Beszegni nem szabad.

Szürke pamutfonalak hósapka és kézvédőknek

előnyös árban beszerezhető

Weisz és Benjámín
cégnél Arad. Telefon 635. sz.

Kis történetek

a nagy háborúból.

Az Aradi Közlöny tudóstíjából.

Arad, szeptember-19.

Az izraelitáknak holnap kezdődik az újévük, nagy keletjük van ilyenkor a jó kívánságot kifejező újévi leveleslapoknak, imakönyveknek stb. Különösen nagy volt az élénkség Kerpel Izsó könyvkereskedésében, ahova — többek között — egy felkötött karu katona tért be és imakönyvet kért.

Előbe raktak különféle minőségű imakönyveket, amelyeket a háboruba járt hős nézetelt és miután jobbra-balra és megfordítva hiába forgatta őket meg kezében, elolvasni nem tudta, elázatosan mondta a kiszolgáló hölgynek:

— Megkövetem a kisasszonyt, ezt egyiket sem tudom elolvasni.

— Pedig az mind zsidó ima könyv — feleli a leány.

— Epen ez a baj, mert én nem vagyok izraelita, hanem evangélikus vallású...

Volt Pánosován egy beteg asszony. Szép, fiatal, elkényeztetett, de olyan beteg, hogy maga sem tudta megmondani a baját. Ahány doktor volt, az mind megvizsgálta, kereste a baj okát.

Közben a baj annyira súlyosodott, hogy a beteg már föl sem tudott kelni az ágyból.

Két egész hét telt el így. Enni sem akart, erővel préselték bele néha egy kanál levest, lefogyott, az arca megnyult.

— Alighanem lábidegsorvadás lesz! — vélte egyik orvos és a szép asszony kapva kapott a szón.

— Lábidegsorvadás, bizonyára az. Nem is érzem, hogy lábam van.

A múlt héten azután elkövetkezett a novezetes pancsovai ijedelem. Átröpült a városba néhány rossz ágyugyó és a nyulszívűek holtra váltak rémületükben.

Ami első ágyussóra pedig a bájos beteg úgy ugrott ki az ágyból, mintha — ágyból lőttek volna ki. Villámgyorsan kapkodta magára a legzsebik ruháját, még a füzöről is elfeledkezett s úgy futott gyöngé, sorvadásos lábával, hogy meg sem állt a vasúti állomásig.

A betegségéről azóta ő maga hallani sem akar.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Vidéki előfizető. Mint azt még szeptember elején a városi iskolaszék határozatának közlésével megírtuk: a polgári leányiskolában szeptember 17-én kezdődött a tanítás és pedig az egyetlen polgári iskolai épületben, amely ninosen tartalékkórháznak berendezve: a Ferenc-téri polgári iskolában.

Szózat a magyar nőkhöz. Sajnáljuk: nem közölhetjük. Azt semmilyen szóval nem lehet megtiltani és elparancsolni, hogy akiket közvetlenül ér és sújt a háboru borzalma, akiket drága életüktől foszt meg, vagy akik csak aggódnak is ilyen életért, azok ne legyenek gyászolók, szomorúak, reménytelenek.

F. R. Verseket — mint látható — egyáltalán nem közlünk.

Régi előfizető. A tandíjmentességet — tudunkkal — most is ép úgy megkapják az arra jogosítottak, mint azelőtt, ellenben a beiratási díjakat háborus időben sem engedik el. Ha valami méltánytalanságot, igaztalant érez az említett esetben: tessék teljes bizalommal Kovács Vince kulturtanácsnokhoz fordulni, aki elintézi a dolgot. Mi-

után nevet nem közölt velünk; nem néshettünk utána, hogy mi a panaszolt eset oka és története.

Kereskedő. A moratorium meghosszabbításáról és esetleges módosításairól újabb kormányrendelet intézkedik. Ha ezt kiadják, közölni fogjuk. Addig, amíg ez nem került nyilvánosságra, minden, a moratorium további tartamára és terjedelmére vonatkozó vélemény csak találgatás lehet.

Kiváncsi 7. sz. Biztosat nem lehet mondani, mintán hivatalos formában nem tettek közzé erről a hadi eseményről semmit. Valószínű azonban, hogy augusztus végén történt.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

Az Aradi Közlöny

— dacára, hogy a háboru alatt a telefon és a táviró forgalom megegyően bémítos és így a hírszolgálat beszerzése háromszor annyiba kerül, mint rendes körülmények között, továbbá a lap előállításához szükséges papír, festék, olaj, stb. megrágult —

a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szöveg-részének terjedelmét és ma is a régi nagyságban jelenik meg.

Az Aradi Közlöny

nem kímélve a nagy anyagi áldozatot,

napról-napra kimerítően számol be az izgalmas napoknak nagy eseményeiről, czenkioúli terjedelmes tudósításokat, megbízható híreket és a háboru minden részletére kiterjedő cikkeket közöl.

Amidőn t. olvasóinkat arra kérjük, hogy lapunkat ismerősök köreiben továbbra is terjesszék, egyidejűleg ama t. előfizetőinket, akik az előfizetési hátalékokat, dacára felszólításunknak, eddig nem küldötték be, felkérjük hogy ezen összeget behűlden, az előfizetést pedig megújítani sziveskedjenek.

ISKOLAKÖNYVEK

FOGYMNASIMUM
ALL. FOREALISK.
KERESKEDELMII
NOI KERESKED.
POLGÁRI LEANY
POLGARI FIU
TANITOKÉPZO, stb.

használt, tiszta példányok félárban kaphatók

Décsi Géza

könyv- és papír-üzletében, Forray utca.

Városi és megyei telefon 902.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

1888 óta létező és híres...

Berger gyógy-kátrányzappan

G. Hall & Comp. Ltd.

1888 óta létező és híres...

Berger kátrányos kócskócska...

Berger-féle Borax-zappan...

Uj Berger folyékony kátrányzappan...

Aradon G. Földes Kelmen, Hehs Vilmos, Hájós Arpád és Rozsnyay Mátys Gyógyszerész utraknál; Hagedüs Gyula Andrássy-tér 15. parfümeriá, Vojtek és Weisz drogueriában és kapható az összes hazai gyógyszerárakban.

Iskolaidény 1914/15.

Iskolakönyvek

minden tanintézet részére

új és használt

állapotban kaphatók:

Kerpel Izsó

könyvkereskedésében, Andrássy-tér 20. sz (Fischer Eliz-pafoia)

Tiszta állapotú használt

iskolakönyvek

félárban.

Minden tankönyv használhatóságáért felelek.

Vidéki megrendeléseket is pontosan intézek el. — Telefon 385 sz.

Baromfivész

ellen legkisebb a

„Tikin“Kis üveg ára 1 korona.
Nagy üveg ára 2 korona.

Egyedül kapható:

Wajdits György**„TURUL“**gyógyszertárban
(Karolina-u. és Ferenc-tér
sark.)**35%
megtakarítás!!**

A legfinomabb

Férfi szövetek,

Női costumkelmék,

Doubl szövetek

férfi és női köppenyre

feltűnő olcsón

lesznek elárusítva

MAUTHNER R.

olcsó áruházában Hunyadi-u. 1.

Fatelep megnyitás!

Tisztelettel értesítjük Arad város mélyen tisztelt közönségét, miszerint fatelepünket (Kossuth-u. végén, a vágóhid felé vezető ut bejáratánál) megnyitottuk, hol is minden rendű szigorúan s kitűnően osztályozott tűzifa áll a mélyen tisztelt közönség rendelkezésére szolid, versenyképes áron. Midőn e vállalatunkhoz a mélyen tisztelt közönség jóindulatu pártfogását kérjük, szabad legyen rámutatni érdemes voltunkra, mint akik a város közönségének jelentékeny megtakarítást eszközöltünk a város tűzifával való ellátása körül. A szegényebb néposztálynak és elhagyatott családoknak segítségére akarunk lenni azáltal, hogy selejtes fánkat tetemesen olcsóbbért tesszük hozzáférhetővé. Bizva abban, hogy eme szerepünk kellő méltánylásra fog találni, egyben a legelőzékenyebb s szolid kiszolgálásunkról biztosítva a mélyen tisztelt közönséget, vagyunk kiváló tisztelettel:

4971

Gróf Petocki uradalmak igazgatósága.

Telefon szám 710.

Női

fehér és színes

kalap kiállításminden ünnep- és vasárnap
esti 9 óráig a Fehér-Kereszttel
szemben, rendkívüli olcsó áron.**Férfi kemény- és puha-
kalapok nagy raktára.**Kalaptisztítást, festést és ala-
bitást a legújabb modellek
után olcsón elvállalom.Első Aradi Villanyerőre be-
rendezett kalapgyártás nagy-
ban és kiosnyben.

Tisztelettel

4997

Bittenbinder Konrád,
Arad, Deák Ferencz-u. 42.

„Fehér Kereszttel szemben.“

**Használt ólom
megvételre kerestetik.**

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arc bőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1924

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.

Peppo hintőpor . . . . . 70 fillér.

**Legfájdalmasabb
tyukszemétől**

is 3 nap alatt
mindenki meg-
szabadul a Ha-
jós-féle ANA-
GALLIN hasz-
nálata által. —
Kezelése igen
egyszerű, nem
piszkít, nem ra-
gadós.

A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra.
Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljé-
sen csak a „Phenolsav“-val eszkö-
zölhető. A butorokat nem rontja, még a
petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen“. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy ba-
juszát a legzesebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül,
hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél**Hajós Arpád**gyógyszer-
tárban**ARAD, Andrásy-tér 22. sz.**

Alapított 1836. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Ponyvát, zsákot, zsineget, gazdasági kötélárut, pokrócot, szalmazsákokat legjobban és legolcsóbban szerezhethi be az Erdélyi és Bácskai iparú-raktár **Reich B. Károly Fia és Társa cégnél**
Telefon 649. Arad, Andrásy-tér 6. szám. (Verbos-ház.) Telefon 649. 4318

Elsőrangú női szabóság

Erdélyi Andorné műtermében

Aradon, Rákóczi-utca 4. sz.

Értesítés.

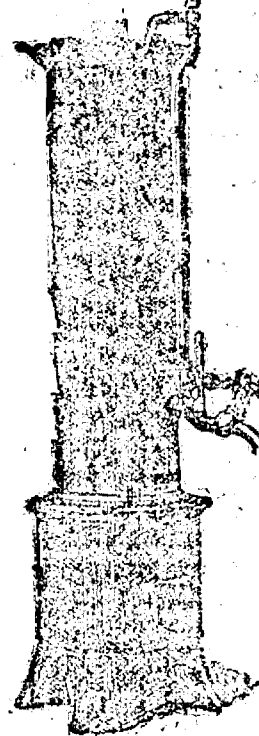
4997

Elvállalom a legújabb divat szerinti női ruhák elkészítését pontos időre s tekintettel a jelenlegi stagnáló kereskedelmi és gazdasági viszonyokra, a ruháknak elkészítését mérsékelt árak mellett eszközölöm.

Egyben tudatom az úri női közönséggel, hogy műtermemben az elsőrangú női ruha varrást és a szabászatot a legmesszebbmenő precizitással tanítom, melyet három hó alatt a tanuló tőlem elsajátíthat, úgy, hogy már ezen idő elteltével a tanuló önállóan dolgozhatik a maga részére a legszebb kivitelű ruhákat.

Jelentkezni lehet naponta hétköznapokon délelőtt 10–12-ig és délután 3–5 óráig.

Kiváló tisztelettel Erdélyi Andorné,

Vízvezetékek és csatornázási vállalat

Bol mindennemű csatornázást, vízvezeték, fürdő-, klosett, mosdót, szivattyús kutak felszerelését és javítását vállalom s raktáron tartom. Nagy javító műhely. 26 évi tapasztalataim elég biztosíték, hogy t. rendelőknek az elvállalt munkát pontosan és olcsón eszközölöm úgy helyben, mint vidéken. A nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását kéri 4246

Mókos Márton

vízvezeték szerelőmester

ARAD, Fábán-utca 12. sz.

Telefon 748. ::: Jóházból való fiúk tanulónak azonnali felvételnek

Figyelem a beiratás előtt!

Iskola beiratás alkalmával felhívom a t. vevőközönség figyelmét, hogy mielőtt az iskolás gyermekek szükségleteit beszerezi, győződjék meg

a Színházi Versenybazar mesés olcsóságairól

Ezen olcsóságokról bárki az itt közölt árjegyzék rövid kivonatából és a kirakatok megtekintése alkalmával meggyőződhetik.

Iskolás gyermekek részére.

Fin vasalt fehér ing	K. 1.50 és feljebb	Fü zsebkendő	—10 fill. és feljebb	Leányka ruha barhet	1.20 és feljebb
" finom sifon ing	K. 1.90 "	" pat. harisnya	24–60 fillérig	" " szövet	2.90 "
" lábravaló	K. 1.— "	" nadrágtartók		" mosó lüster kötök	—50 "
" gallérok mind. fazon	—20 "	" iskola táskák	—50 fill. és feljebb	" kilt kötök	—90 "
" kézelő	—30 "	" képes táskák	—60 "	" ingek	—90 "
" esokornyakkendő	—10 "	" könyvszij	—30 "	" matröz sap. kék sző.	—70 "
" selyem magánkötő	—50 "	" zsebkés	—30 "	" fog-, haj- és ruhakefe	—32 "
" sport sapka	—50 "	" pénzszény	—20 "	Mindennemű fésűk	—20 "
" " finom	—50 "	" nyári trikó	—40 "	Fog krém	—36 "
" esernyő	1.80 "	" téli alsó trikó	—70 "	Mindennemű szappan	—10 "
" őszi kalap	1.— "	" bőr cipő	2.— "		
" finom alkalmi vétel kalap	1.50 "	" mosó öltöny	1.80 "		
		" posztó öltöny	3.— "		
Férfi ing fehér picémell	1.90 feljebb	Férfi kalap szines v. fekete	1.90 feljebb	Női ing himzett	1.90 és feljebb
" szines selyemmell	1.90 "	" esernyő elotból	1.90 "	" corzett vagy nadrög	1.90 "
" lábravaló	—90 "	" esernyő selyemből	3.60 "	" elot kötény mind. faz.	1.90 "
" nadrágtartó	—40 "	" kézelő gomb	—30 "	" elot youpon	1.90 "
" harisnyatartó	—40 "	" harisnya	—30 "	" elot harisnya kötött	—40 "
" esokor nyakkendő	—10 "			" zsebkendő	—16 "
" Regaf selyem nyakkendő	—50 "			" nap és esernyő	1.90 "
				" " " " selyem	3.60 "

Nagy alkalmi vétel fiu- és leányfelöltökben és ruhákban, női és gyermek bőr cipőkben. — Kérem a cégre figyelni. Telefon 866. szám.

Apró hirdetések.

HA

gazdatisztet,
nevelőt,
nevelőnőt,
tisztviselőt,
segédet vagy
bármiféle alkalmazottat keres,
hirdessen az

ARADI KÖZLÖNY

apróhirdetési ro-
vatában.

Az eredmény biztos, mert
az ARADI KÖZLÖNY-t na-
ponta sok ember olvassa

LEVELEZÉS.

Idős urinak

érdeknélküli, tisztességes ismer-
séget óhajtja intelligens fiatal-
ember. Leveleket „Urino” jellegre
a kiadóhivatalba kérek. 5041

Egy

bájos fiatal asszonyka érdeknélküli
tisztességes barátságát keresi, diskrét
urakban. Leveleket a kiadósba ké-
rek „Szórakozás 80” jellegre. 5018

ELLÁTÁS.

Jó házi koszt

kapható Dezső-utca 12. sz. 5056

Uri családnál,

ahol felsőgimnázista correpetitor
és zongorahozsnál van, egy kö-
rnyelvi iskolai tanuló teljes ellátásra
felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.
5020

ALKALMAZÁST NYER.

Oktober 1-re

keresek jó erkölcsű 40-45 éves
jó főző egyént ki a tisztaságra
reglitégével, az összes házi teen-
dőköt elvégzi. Pöschl, Mészáros
útes. 5045

Felügyelő

keresetek a városi árnyházhoz.
Csak 17-40 év közötti feddhe-
teden jellemű hajadon vagy öz-
vegy nő alkalmazatik, aki leg-
nyább az elmi VI. vagy a pol-
gári lakás II. osztályát végzte,
több képzéssel bíró előnyben
bát részesül. Főbb teendői: a
lénygyermek gondozása, neve-
lés, továbbá a ruhaneműk ke-
szése. Fizetése havi 85 kor., étel-
mezés, lakás, fűtés és világítás.
Az elást október hó 1-én kell el-
kezdeni. Személyes jelentkezés e-
setben 25-ig az árnyház igazgatója-
nál (Kas Ernő u. 4/b. sz.) 5051

Házmeesternek

keresetek gyermekketlen házaspár.
Az asszonynak a takarásban
szegednie kell. Bővebbet Deák
Ferenc-utca 24. A háztulajdonos-
nál. 5059

Mindenes,

feltétlenül tisztességes és szorgal-
mas, azonnaira kerestetik kistagu
családhoz. Bővebbet Petőfi-utca
10., a házmesternél. 5021

ALKALMAZÁST KERES.

Mérlegképes

könyvelő, perfekt magyar-német
levelező, azonnall belépésre állást
keres. Esetleg délutáni munkát
vállal. Megkeresések „Mérlegké-
pes” jellege alatt a kiadóba kéret-
nek. 5047

Egy

ügyes fodrászúri házakhoz
ajánkozik. Molnár Györgyné De-
zsefi-utca 9. sz. 5087

Egy

ügyes varrónő uri házakhoz ajánl-
kozik, vidékre is elmegy. Dezső-
12. sz. 5055

Magányos nő

kinek férje hadba vonult elvállal
takarítást vagy egyéb házi teen-
dőköt, lakásért. Cím a kiadóhiva-
talan. 5009

Deutsches Fraulein

sucht Stelle zu grössere Kinder.
Mutaf Rózi Mercelvalva Uri-utca.
5012

KIADÓ LAKÁS.

Iskolai

vagy egyetli célokra alkalmas
nagy földszinti lakást ajánl a
„Lakás nyilvántartási iroda” Deák
Ferenc-utca 8. sz. 5015

Új épületben

2, 3 és 4 szobás modern lakás,
villany és gázvezetéssel novem-
ber 1-re kiadó. Révay-u. 5. sz.
5044

Tökölly Imre utca 55 számú
ház november 1-ére bérbeadó, eset-
leg 3 szobás utcai és 2 szobás
udvari lakás kiadó. 5010

Emeleten

3 szoba, fürdő, minden hozzátar-
tozóval nov. 1-re jutányosan kiadó
Kápolna u. 29/a. 5048

Két szoba,

elsőszoba és fürdőszobából álló mo-
dern lakás november 1-re kiadó.
Aulich Lajos-utca 8., I. em. 5052

Elegánsan

butorozott szoba lépcsőházi bajarat,
villany világítással azonnali kiadó
Vörösmartí-u. 8. házmesternél.
5019

Célnosan butorozott

utcai szoba, előszobaival, október
1-re kiadó. Özv. Rosenberg Ká-
rolyné, Asztalos Sándor-u. 1. 5052

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy
5 szobás lakás, mely áll 3 utcai
és 2 udvari szobából és a szükke-
ges mekényhelyiségekből azonnall-
ra kiadó. Értekezhetni Petőfi-
utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél.
2005

2 utcai szoba

első szoba, konyha november 1-re
kiadó, Hajó-utca 80. 5085

INGATLAN.

Barackán

1 hold szőlő, természettel, eladó.
Bővebbet Kovács, Hajó u. 80. Arad.
5034

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Burgonya

kitűnő ízű kisebb nagyobb meny-
ségben házhoz szállítva kapható,
Niederhauser Gyula Arad posta fiók.
5040

Minden rendszerű

használt, de kifogástalan állapot-
ban levő írógépek, legjutányosabb
árban jótállás mellett. Ziffer és
Hollós cégnél (Br. Bohus palota,
III. em.) kaphatók. Ugyanott min-
dennemű író és sokszorosító-gép
javítások legolcsóbban elvállaltat-
nak. 5049

Egy automobil

teljesen jókarban üzem képes új
gumikkal jutányos árért eladó.
Megtéríthető a tüzelőanyag-
ban. 5032

Pozny fajló

2 éves igen szép jutányosan eladó,
Szabadság tér 19. 5038

Legfinomabb

szepességű málna-szörp különként
2 kor., üveg 20 fill. Citrom-szörp
különként 2 korona. A citrom-szörp
egy-két evőkanálnyi mennyisége
alkalmas egy pohár legfinomabb
limonádé előállítására. Szeder-szörp
különként 2 kor., 40 fill. Ribizke-
szörp 2 kor., 40 fill. Földes Kele-
men gyógyszerháza Arad. Összes
készítményeink kaphatók Hehs
Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-
házában. 1224

Vessék

uraktól levett férfiruhát, téli
kabátot, városi és utazó buzdát a
legmagasabb árban. Balier Ignát,
Szent Pál-u. 12. 4690

Jó karban lévő

4 szoba lutor akár darabonként is
eladó. Batthyány-utca 23. földszint
balra. 5000

Egy uri,

teljes ebédberendezés jutányosan
eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5020

Legjobb lugmentes

arc- és kézmű a Hygea szappan
40 fillér, Lanolin szappan 50 fill.
Mindkét szappan tiszta növényi szar-
radékokból készül, lugmentes, a
legfinnyásabb arcu hölgyek és gyer-
mekek, csecsemők mosására leg-
alkalmasabb. Legtartósabb, legfi-
nomabb és leghatásosabb fürdő-
szappan az Angol fürdőszappan,
óriási darab 70 fillér. Dr. Földes
és Hehs Arad. Földes gyógyszerár
Deák Ferenc-u., Hehs gyógyszer-
háza Batthyányu. 1224

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszközlő Osztályának

== HETI KIMUTATASA ==

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. igazgató.

Szabó Lipót,
irodavezető.

Hivatalos helyiség:

Tabajdy Károly-u. 1. sz. saját ház.
Telefon 868. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9-12 óráig és
és délután 3-4 óráig.

Keresünk:

ARADRA:
elsőrendű fűszer és csomagó üzlet részére
ügyes segédet, továbbá egy divatárú s-
gédet.

VIDÉKRE:

2 fűszer, rőfös és rövid, 1 vas és fűs cr.
1 rőfös és divat, 3 fűszer és rövid és 2
vegyeskereskedősegédet.

Ajánlunk:

Több irodistát, továbbá körünk női keres-
kedelmi szakfolyamát sikeresen végzett
hallgatóit irodistanóknak ill. pénztáros-
nőknak.

Az elhelyezés teljesen díjtalan. Kör-
tagjaink előnyben részesülnek. Vidéki me-
keresésekre, csak válaszbélyeg ellenében
válaszolunk. 301

Gőzeke bérszántást

bármilyen nagy területet vállal Er-
délyi Márk Temesvár Józsefváros,
Ormos-utca 8. sz. 5080

Új és használt

Iskolakönyvek!

Írószerek!

Füzetek!

Táskák!

1231
nagy választékban kaphatók

Jámbor Antal

könyv- és papírüzletében

Andrássy-tér 3. (Tabajdy-utcai oldal)

Telefonszám 1022.

Opre-féle gőz- és kádfürdő Tökölly-tér 1. sz.

Minden kényelemmel berendezve a
nagyrabesült közönség rendelke-
zésére áll.

Gőzfürdő

férfiak részére reggel 5-től 1-ig,
nők részére hétfő és péntek dél-
után 2-től 6-ig.

Gőzfürdő bérletjegy 10 darab
8 korona.

Kádfürdő

(kabinfürdő) reggel 5 órától este
10 óráig nyitva. 8877

Pró hirdetések

OKTATÁS.

Fiatalemler

román nyelv tanulásához megfelelő erőt keres, jutányos feltételek mellett. Ajánlatokat „Román nyelv” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 5036

Polgári,

gimnáziumi és reáliskolai magántanulók, valamint nyilv. iskolába járó rendes tanulók felvétetnek sz Izr. fiuinternátusban (Arad, Chorin Aron-u. 1. sz.) ahol a gyermekek szigorú felügyelet és gondos nevelés mellett, sikerrel végzetik osztályaikat. 5008

Engel Keresk. szaktanfolyama. Női keresk. szaktanfolyam most vette kezdetét. 4 havi cursus. Mérskelt tandíj, díjtalan állásközvetítés. Alapos kikézés gépirás, gyorsírás és könyvvitelben keresk. és ügyvédi irodák részére. Beiratások mindennap. Díjtalan utánpótlás. László Vilmos-u. 2. Földes-palota mellett. 5058

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu

mészáros- és hentes-üzlet, berukkolás miatt november elsejére átadó. Bővebbet Nagyváradi-ut 10. szám alatt. 4984

Egy üzlethelyiség

azonnal kiadó, a Minorita-templomtól a Hungaria kávéházig terjedő oldalon. Levelek „Háztulajdonos” jelige alatt a kiadóhivatalba kérések. 5039

Jól bevezetett

élelmiszer üzlet forgalmas helyen olcsón eladó. Cim a kiadóba. 5042

KÜLÖNFÉLE.

Elveszett

1914. szeptember 17-én a Weitzer-utcai polgári iskola épülete és Petőfi-utca közti uton egy karperec és a rajta levő női aranyóra E. P. monogrammal. Megtalálót kérem az órát és karperecet Erzsébet-körut 9., I. emelet jobbra, megfelelő jutalom ellenében átadni. 5045

Szőrmék, ruhaneműk,

szőnyegek megóvására ajánlunk molykeveréket 20 és 40 filléres csomagokban, legfinomabb resublimált Naftalint, kiló 1 korona. Terpentín olajat, kiló 2 korona. Pachsull levelet, kiló 3 korona. Rovarpirtó szoró dobozokban 20 fillér, bádóg dobozokban 80 és 60 fillér. Légy irtó szereket, légyfogókat, Zacherlint, stb. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszer-tár Batthyány-utca. 1224

India fogcsepp

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyszertári laboratóriuma Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárban.

Legjobb fertőtlenítő szappan a Szent Imre szappan, különösen ajánlható oly egyéneknek, kik idegenekkel érintkezésük folytán fertőzéseknek vannak kitéve. A Szent Imre szappan bactericid hatását több vizsgálat igazolja, antisepticus hatása felülmúlhatatlan. Ára 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Kapható Földes K. és Hehs V. gyógyszer-tárban. 1224

Bármilyen

bádógos és vízvezetési munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Ezerjőű

gyomor elixir. Emésztési zavarok, étvágytalanság, felfúvódás, gyomorégés, émelygés, hányás, hányinger, szédülés, gyomorgörcsök, székrekedés, bélröngyöség, bél-férges (gilliszták) bélbacteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona Raktárak Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca és Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon, Deák Ferenc-utca. 1508

10567—1914. ahsz.

Hirdetmény

a III. oszt. kereseli adó, bányaadó és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzététel és adókiadás körüli eljárás tárgyában.

Az adókiadó bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat kitüntető lajstrom folyó évi szeptember hó 18-tól 8 napra a városi adóhivatalnál kitétetvén, azokat mindenki megtekintheti, s az öt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti. Ezek az észrevételek a fenti határidő alatt írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókiadó bizottságnál — melynek tárgyalásairól az adózók külön hirdetmény útján tudósíttatnak — terjeszthetők elő.

Az adókiadó bizottság ülésel nyilvánosak lévén, ott minden adózó megjelenhetik. (1888. évi XLIV. t.-c. 24. §.)

Az adókiadó bizottság a kitűzött sorrend szerint megvizsgálja az adózók bevallását és a kir. pénzügyigazgatóság által készített adókiszámítási javaslatokat, s tekintettel az illető adózó vagy mások, vagy pedig a kincstári képviselő által tett észrevételekre s egyéb rendelkezésre álló adatokra, megállapítja minden egyes adókötelesnek adóösszegét, azt még az ülés folyama alatt az illető adólaajstromba bejegyezteti és ebbeli végzését kihirdeti.

Az adókiadó bizottság végzésének kihirdetése után az érdekelt adóköteles félnek jogában áll az ülés folyama alatt előszóval az iránt nyilatkozni, kívánja-e az ügyet, és ha igen, mely oknál fogva a felszólamlási bizottsághoz felebbezni.

Az az adózó, ki a tárgyalásnál jelen volt, a felebezés indokait írásban 8 napi határidő alatt adhatja be.

Az az adózó, aki az adókiadó bizottság ülésében akkor, midőn adóügye tárgyalatott, jelen nem volt, a bizottság végzése ellen irányuló felebbezését az illető ülés folyama alatt megrovott adózók névjegyzékének a bizottság tárgyalásainak helyiségeiül szolgáló ház kapujára való kifüggesztésétől számítva 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál adhatja be.

Oly esetben, mikor az adókiadó bizottság a m. kir. pénzügyigazgatóság által javaslatba hozott adótétel felemelését határozta el, erről az illető adózót, ha a határozat kihirdetésénél jelen nem volna, írásbeli végzéssel külön értesíti, oly hozzáadással, hogy ha a kivetést felebbezni kívánja, felszólalása írásban a végzés kézbesítésétől számított 8 nap alatt az adóügyi előadónál vagy helyettesénél vevény mellett nyújtható be.

Azok az adózók, kik nem abban a városban laknak, melynek adólaajstromában adójuk kivettetett, ha az ülésben jelen nem voltak, a hozott határozatról írásban végzésileg értesítendőek és felebbezéseiket, a végzés vételétől számított 15 nap alatt nyújthatják be a pénzügyigazgatóságnál.

A felebbezés a kivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben azonban a megfelebbezett adó összege a múlt évre kivetettnél nagyobb, a felebbezés a két összeg közötti különbözetre nézve birtokon belül történik.

Az adóköteles fél a felszólamlási bizottságnak határozata ellen akár előszóval, akár írásban panaszt emelhet.

A panaszt a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt kell a kir. pénzügyigazgatóságnál benyújtani (bejelenteni) s felette a m. kir. közigazgatási bíróság határoz.

A panasznak határozó hatálya nincs. (1888. évi XLIV. t.-c. 34. §.) Arad, 1914. évi szeptember hó 18-án.

Aradkövi

hegyközség

előljárósága közhírré teszi, hogy

f. hó 27-én, d. e. 9 órakor

hegyközségi közgyűlést

tart, melyre az érdekelteket ezuttal tisztelettel meghívja.

A közgyűlés tárgya:

az ideai szüret határidejének megállapítása.

Aradkövi, 1914. szeptember hó 19.

5057 Hegyközség előljárósága.

Arad szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalától.

22711—1914. kih.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Aradon 1914. év július hó 25-én egy darab jegytelen pejszörű herélt ló elfogatott.

A tulajdonos folyó évi szeptember hó 25. napjáig a kapitányi hivatalnál jelentkezhetik és tulajdonjogát beigazolhatja.

Ha a tulajdonos jogát beigazolni nem képes, tulajdonosa a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat mint gazdátlan jószág nyilvános árverésen el fog adni.

Rendőrkapitányság.

Meghívó!

Gyórok hegyközsége

szőlőbirtokosai a folyó évi szeptember hó 27-én d. e. 8 órakor Gyórok községháza tanács-termében tartandó

közgyűlésre

tisztelettel meghívatnak.

Tárgysorozat:

1. Az 1915. évi költségvetés megállapítása.
2. Az általános szüreti határidő kitűzése, a szüretelési munkabérek megállapításával.
3. Esetleges indítványok.

Gyórok, 1914. szeptember hó 18.

Tabajdi Gyula, Kresz Ferenc, hegyközs. jz. hegyközs. elnök.

22303—1914. kh.

Hirdetmény.

Egy előfordult vasutasági eset következtében elrendelem, hogy Arad város területén lévő összes kutyák f. évi szept. hó 12-től számított 40 napig állandóan kötve tartassanak, vagy pedig harapás elleni biztos szájkosárral ellátva pórázon vezetessenek.

Figyelemztetem a közönséget, hogy miután az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földművelési minisztérium által 40.000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerinti ezen rendelet érvényének tartama alatt mindazon kutyák, amelyek szájkosár nélkül, vagy szájkosárral de póráz nélkül szabadon járnak, a pecérek által elfogatnak és elfogatásuk után azonnal ki fognak irtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú állategészségügyi hatóságtól. Aradon, 1914. szeptember hó 18-án.

Green Nándor, főkapitány.

A városi adóhivatal.

Iskolai beiratási hirdetés!

Fischer Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám.

szonzációs olcsó árjegyzéke

Külön osztály gyermekek részére.

Gyermek nyakkendők.

Gyermek selyem nyakkendő-pafent	20 fill.
Gyermek mosó magánkötő	30 fill.
Gyermek tiszta selyem Regatta	50 fill.
Gyermek selyem magánkötő	78 fill.
Gyermek selyem félmellény	50 fill.

Gyermek ingek.

Gyermek ingek vásalt fehér	1.90 fill.
Gyermek ingek puha mellű sifir	2.50 fill.
Gyermek ingek egész fin. madapolán	2.90 fill.
Gyermek ingek jó minőségű	2.20 fill.
Gyermek ingek színes kretonból	2.70 fill.

Gyermek kalapok.

Gyermek őszi kalap, Lodenből	1.50 fill.
Gyermek őszi kalap fekete és színes	1.90 fill.
Gyermek őszi kalap finom minőség	2.50 fill.
Gyermek őszi kalap elegáns kivitel	2.70 fill.
Gyermek őszi kalap slökkés forma	3.00 fill.

Gyermek sapkák.

Gyermek sportsapka szövetből	70 fill.
Gyermek sapka kék szövetből	1.00 fill.
Gyermek diáksapka fin. chevrotból	1.30 fill.
Gyermek matrósapka kék szövetből	1.50 fill.
Gyermek bőrkalap	1.00 fill.

Gyermek esernyők.

Gyermek esernyő croiseból	1.90 fill.
Gyermek esernyő clottból	2.30 fill.
Gyermek esernyő fin. canelából	2.90 fill.
Gyermek esernyő sergeből	3.20 fill.
Gyermek esernyő jó min. selyemből	3.50 fill.

Gyermek zsebkendők.

Gyermek zsebkendő képekkel	10 fill.
Gyermek zsebkendő chiffonból	16 fill.
Gyermek zsebkendő vászonból	22 fill.
Gyermek zsebkendő jó min. vászonból	28 fill.
Gyermek zsebkendő fin. szür. battiszt	30 fill.

Gyermek iskolatáskák.

Gyermek iskolatáskák vászos vászon	70 fill.
Gyermek iskolatáskák szin. képekkel	90 fill.
Gyermek iskolatáskák vízm. vászon	1.00 fill.
Gyermek iskolatáskák jó minőségű	1.20 fill.
Gyermek iskolatáskák bőrből	1.50, 3.00 fill.

Gyermek patent harisnyák, fegy. munka.

Gyermek pat. harisnyák, árák nagys. szerint	
Gyermek pat. harisnyák jó min.	30—52 fill.
Gyerm. pat. harisny. diamant fek.	38—76 fill.
Gyerm. pat. harisny. dupla sarok	54—50 fill.
Gyerm. pat. harisny. legjobb min.	64—70 fill.

Különféle tárgyak gyermekek részére.

Gyermek nadrágtartók gummból	38—70 fill.
Gyerm. zsebkés feh. és barn. csont	40—50 fill.
Gyermek fogkefék	20—56 fill.
Gyermek pénzszény bőrből	20—1.00 fill.
Gyermek patent zsebtartók	50—1.00 fill.

Férfi divat osztály. Olcsó árjegyzék.

Férfi fehérnemű.

Férfi ing színes, puhamellű	2.30 fill.
Férfi ing schiffonból piquet-mellű	2.70 fill.
Férfi ing angol zepirből színes	2.90 fill.
Férfi ing egész fin. damasztmellű	3.30 fill.
Férfi ing egyedül különlegességem	3.50 fill.

Férfi kalap ujdonságok.

Férfi kalap jó minőségben	2.50 fill.
Férfi kalap megbízható jó minőségű	3.00 fill.
Férfi kalap színes és fekete	3.50 fill.
Férfi kalap elegáns finom kemény	4.00 fill.
Férfi kalap legfin. nyulszőrből	5.00 fill.

Férfi esernyők.

Férfi esernyő croiseból	2.30 fill.
Férfi esernyő jó minőségű clottból	2.70 fill.
Férfi esernyő tartós canelából	3.00 fill.
Férfi esernyő glória selyemből	3.50 fill.
Férfi esernyő finom selyemből	3.90 fill.

Férfi nyakkendők őrület választékban.

Férfi battiszt csokor szép mintákban	22 fill.
Férfi battiszt regatta szép mintákban	38 fill.
Férfi selyemcsokor gyöny. mintákban	50 fill.
Férfi selyemcsokor gyöny. mintákban	70 fill.
Férfi nyakkendők tiszta selyemből	1.00 fill.

Különféle férfi divatcikkek.

Nagy választék, zsebkendők dbja	38—50 fill.
Jó minőségű nadrágtartók dbja	70—1.00 fill.
Jó min. harisnyakötők dbja	78—1.00 fill.
Nagy választ. kézelőgombokban	50—1.00 fill.
Jó minőségű köpper lábravaló	1.90 fill.

Férfi harisnyák.

Férfi harisnya maccol nyers szin párja	38 fill.
Férfi harisnya színes és fekete párja	50 fill.
Férfi harisnya divatos csikos párja	50 fill.
Férfi harisnya különl. leguf. minták	70 fill.
Férfi harisnya tiszta cernából	90 fill.

Női divat osztály.

Női fehérnemű cikkek.

Női ing schiffonból himzéssel dísz.	1.70 fill.
Női ing madapolán gyöny. himzéssel	2.30 fill.
Női ing finom vászonból, kézi himzés	3.00 fill.
Női ing francia battisztból	3.50 fill.
Női ing rumburgi vászonból	3.80 fill.

Különféle női divatcikkek.

Női selyemernyő alkalmi vétel	3.50 fill.
Női selyemövek fek. és színes	50—1.00 fill.
Női sely. gumióvekkék, és szin.	1.90—3.00 fill.
Női készitáskák bőrből	90—3.80 fill.
Női selyem nyakkendők és divatos gallérok	

Női harisnyák.

Női harisnyák kötött, szin. és fek. párja	50 fill.
Női harisnyák szin. csikos, legul. div.	60 fill.
Női harisnyák mintázott cernából	1.00 fill.
Női harisnyák flour fekete, alk. vétel	1.00 fill.
Női harisnyák flour. áttört, egész fin.	1.30 fill.